

Za staro pravdo!

SLOVENSKA ZEMLJA

Glasilno slovenskega ljudskega gibanja

Leto II.

Izhaja vsak četrtek. — Uredništvo in uprava začasno: Ljubljana, Breg šte. 10. — Račun poštnice hranilnice šte. 16.782. — Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina mesečno Din 4.—, polletno Din 24.—, celoletno Din 48.—. — Za inozemstvo: mesečno Din 8.—, polletno Din 45.—, celoletno Din 90.—.

Štev. 19.

Da se spoznamo!

Zadnja leta jeenesarskega režima smo čutili kot glavno nasprotje med našima starima političnima taboroma jugoslovenstvo prvega in slovenstvo drugega. Sedaj pa vidimo, da nasprotja ni tako postavljati. Bistvo prvega je pač jugoslovenstvo. Jugoslovenskemu taboru pa je tako opozicijsko orodje — boljše ali slabše hlinjena naprednost. Ker pa bo živel vsak samo toliko časa, dokler bo živel tudi drugi, obstaja med njima tihi dogovor, da ima, ko je jugoslovenski tabor na vladi, samo „slovenski“ tabor pravico zbiranja opozicije, in da ima, ko je „slovenski“ tabor na vladi, samo jugoslovenski tabor to pravico. Človek, ki je napreden po razumu in srcu, pa ni v jugoslovenskih vrstah, je bolj nevaren tem, kakor pa na nasprotnemu, vsakemu napredku zaprtemu taboru. Človek, ki je Slovenec do konca, je pa bolj nevaren „slovenskemu“ taboru kakor svojemu političnemu antipodu. Pravi naprednjak pač najlažje strga krinko naprednjaštva z jugoslovenske spake. Zato v zadnjih

Vsaj enomesečno naročnino nam mora plačati vsak, ki hoče list redno dobivati.

letih nismo imeli niti iskrenega slovenskega niti iskrenega naprednega gibanja.

Če imamo to pred očmi, potem nam je takoj jasen smisel „Jutrovega“ uvodnika z dne 21. t. m. Dolgo časa je „Jutro“ o našem gibanju molčalo. Edini razlog njegovega molka je bilo upanje, da bo tradicionalna nasprotnikova igra pregnala nas, da sklenemo v imenu naprednosti politično zvezo z njim. To se mu ni posrečilo, tega ni dočakal. Spričo ponovnih izjav našega vodstva in preprostega somišljenika ni „Jutro“ moglo več dvomiti, da smo mi odločeni izbojevati likvidacijo jugoslovenstva. Zato je „Jutro“ prišlo s svojim uvodnikom, ki je napol poskus s spletkami razbiti našo skupnost, napol pa nova in odprta, da, proseča ponudba in sodelovanje.

Res je, kar pravi „Jutro“: „Pri nas na Slovenskem je zamisel solidarnosti pozitivnih opozicijskih elementov v nastopajočih volilnih borbah v širokih krogih gotovo jako popularna. Da, naravnost občuti se potreba složnega napora,

Centralistična politika je smrt slovenskega kmeta

Kakor bajke iz davnih dni, tako se nam zde spomini na nekdanje živo življenje naših vasi. Kdo se ne pomudi z veseljem ob njih, kdo si v duhu ne obnavlja nepozabnih slik iz preteklih let? Po težkem delu vsega leta je prišla zima in ž njo predpust. „Predpust, ti čas presneti,“ pravi naš pesnik, pa ima pri tem v mislih tajno prepletanje vezi med mladimi srca fantov in deklet, ki vodi do svatbe, do ustanovitve nove, mlade družine. In svatovsko rajanje, lepi narodni običaji, ki so s tem v zvezi. — Globok pomen imajo vse te slovesnosti, saj so okvir skrivnostnemu snovanju narave, ki daje narodu po svojih večnih zakonih nov rod, da ne bi izumrl.

Petje in vriskanje svatov, godba in vesel, zdrav ples, vse to je odmevalo po naših vaseh. **Zdaj pa je vse minulo.**

Kakor da je legla težka nesreča na naš kmečki narod. Strah pred nečim, česar doslej nismo poznali, je napolnil naše duše. Kje še slišite vesele glasove iz kmečkih svatb? Kje so srečne neveste, prešerni ženini? Ali bo naš kmečki dom izumrl?

Naravni razvoj življenja je na naši vasi presekano. Starci prenašajo nevoljno bremena in skrbi kmečkega gospodarstva, sinovi gredo v trideseto, štirideseto leto, pa samevajo in si ne morejo ustanoviti lastne družine. Hčere naših kmečkih domov venijo v neprostostovoljnem samstvu, odtegnjene materinstvu, svoji najvišji dolžnosti pred Bogom in narodom.

Kako lepo je bilo včasih urejeno.

Kmečki gospodar je s pridnim delom svojih otrok in s pomočjo svoje družine

ki naj naš narod vrne v potrebno ravnovesje.“ Toda prav tako je tudi res, da je bistvo tega razpoloženja med najširšimi slovenskimi množicami ravno odločna volja, da moško, odprto, dokončno likvidiramo jugoslovenski centralizem. Zato je pa tudi res, da te slovenske skupnosti ni z ljudmi od „Jutra“, ki so vodili ta centralizem in se morejo vzdržati samo s tem centralizmom.

In če vam je to osnovno nasprotje med našimi političnimi pri zadevanji premalo, potem je še en razlog, čisto človeški razlog. Prevelike šleve ste, da bi šli skupaj z vami. Okoriščate se s pravico, ki jo imate, da smete povedati več, kakor drugi. V zadnjih dneh ste

uredil svoj dom, napolnil hleve in kashi ter prihranil marsikateri stotak, ki ga je naložil v naše poštene zadržne hranilnice. Ko je prišel čas za to, je izročil enemu izmed otrok domačijo, drugim pa je izplačal doto, da so tudi ti mogli ustanoviti lastno ognjišče. Kar je manjkalo, to je prinesla kot doto nevesta k hiši. In če je bilo še premalo, je priskočila na pomoč domača zadružna hranilnica, ki je s cenanim kreditom pomagala mlademu gospodarju iz prvih težav. Tako je šlo pri nas že desetletja in želeli smo, da tako tudi ostane.

Centralizem je uničil slovensko denarno gospodarstvo.

Centralistični sistem, ki ga je s svojo nesrečno politiko vzgojila in utrdila naša gospoda, je ves ta naravni red uničil. Centralizem je uničil naše kmečko gospodarstvo, ubil cene našim pridelkom, iztisnil zadnje denarje za javne dajatve iz nas, uničil je našo obrt, uničuje našo industrijo in našega delavca. Krono pa si je postavil centralistični sistem, da je uničil naše denarno gospodarstvo.

Jesen leta 1931 so naši denarni zavodi zaprli svoja okenca. Hranilne vloge so zmrzile in tisoči, ki so hranili svoj težko prislužen denar pri denarnih zavodih, čakajo še danes zaman na izplačilo. O novih kreditih, ki po njih kriči naše gospodarstvo, si niti misliti ne drznemo. In te razmere trajajo leto za letom.

Pa bi bila stvar preprosta, da ničesar tako. Vsaj za nas, slovenske kmete. Mi vemo prav dobro, da vzroki za denarno krizo niso v Sloveniji. Za nas je prišla ko udarec iz jasnega, kot kužna bolezen,

postavili na dnevni red celo vprašanje zunanje politike. Računali ste, da boste zajeli veter v svoja jadra. Odkar pa je javnost videla, kako so se vaši ljudje strahopetno umaknili od dela za svetovni mir (zadeva udeležbe slovenske mladine na ženevskem kongresu!) vam ne veruje več v nobenem oziru, pa naj bodo besede še tako pravilne. Za besedami manjka moča, ki bi bil pripravljen prenesti marsikatero neprijetnost, ki zadevajo danes tistega, ki se bori za pravico in resnico.

P. S. Osebna razračunavanja prepuščamo Vam in Vašemu tovarišu in obema vajinima popoldanskima prikolicama in se v to stran uvodnika ne spuščamo.

ki se priplazi iz tujine. Ko pa je že prišla denarna kriza, bi bili morali vsaj poskrbeti, da to bolezen ozdravimo. Ozdravili bi jo bili s tem, da bi bili preskrbeli našim zadržam posojilo, in vse bi bilo prišlo v pravi tek. Saj bi takrat ne bilo niti treba tako velikih vsot. Morda dvesto, morda tristo milijonov, pa bi se bilo ustavilo dviganje vlog in nove bi bile zopet pritekale.

A pomoči ni od nikoder.

Pa ni mogoče dobiti tega denarja. Sami ga Slovenci nimamo, saj so gospod Pucelj in njegovi poslanski tovariši, ki so načela naše bivše SKS tako sramotno izdajali, spravili vse naše narodno premoženje v žrelo centralističnega sistema. Kako prav bi nam prišlo tistih petnajst milijard, ki jih je Slovenija dala na javnih dajavah več kakor je prejela. Le majhen del tega denarja, in pomagano bi nam bilo.

Tako ni rešitve od nikoder. Pač pa smo videli, da centralni zavodi — Hipotekarna banka, Poštna hranilnica, Narodna banka — sploh niso ustavili izplačil. Videli smo, da so imeli sredstev vedno dovolj. Posledica je pri njih dviganje višine vlog, pri vseh naših denarnih zavodih pa popolno mrtvilo.

Vse to je le krona velikega stroja, ki ga imenujemo centralističen sistem. Vse to je praktično izživljanje jugoslovenskega centralističnega nacionalizma, ki ga pridiga JNS in ž njo vred tisti ljudje, ki so našo bivšo stranko izdali za ceno svojih žepov in političnih položajev.

Kaj pravi na to jeenesarski Kmetki list?

Danes ima Kmetki list vse polno receptov za ozdravitev gospodarske krize. Ni še dolgo, kar je blagroval centralizem in nam dopovedoval, da nas redijo — naši bratje. Sedaj že kriči o prevelikih davkih. Pa ga dobro poznamo. Imamo namreč v spominu tiste čase, ko so hoteli gospodje iz Kazine s pomočjo tovarišev iz Kolodvorske ulice ubiti vse naše slovensko kmečko zadržništvo s tem, da ga centralizirajo. Kar govorijo sedaj, je samo slepilo. Tudi tisto o prisilni oddaji premoženja. Zadnja številka tega glasila namreč priporoča, ta način rešitve gospodarske krize. Pa se vprašamo prav upravičeno:

Komu bi naj slovenski kmet oddal svoje premoženje?

Ali morda jeenesarjem, da ga odnesejo tje, kamor so odnesli ves naš denar? Ne gospodje, tako otročji nismo, da bi vas še kedaj poslušali. Vsaj tako dolgo ne, dokler ne poravnate milijardne škode, ki ste jo s svojo izdajalsko politiko storili slovenskemu kmečkemu narodu.

Somišljenik bivše SKS.

Iz notranje politike

Žalostna obletnica.

Dne 1. septembra je poteklo leto in dan, ko je padel, zadet od strele, na shodu v Ljutomeru kmet **Mavrič**. Z žalostjo se spominjamo tega dogodka, da je moglo priti takó daleč. Upamo pa, da neprostovoljna smrt našega somišljenika ni bila brez učinkov: slovensko kmečko-delavsko ljudstvo je lahko spoznalo, kakó se mora v boju za boljšo bodočnost strniti in se zanesti samó nase.

Predsednik vlade obljublja končno rešitev kmečkih dolgov.

V Han Pijesku, kjer se že nekaj dni mudi predsednik vlade, se je vršila 26. avgusta seja gospodarsko-finančnega odbora ministrov. Predsedoval je seji predsednik vlade dr. Milan Stojadinović, prisostvovalo pa je seji 10 ministrov, dalje predsednik delovnega kluba senatorjev Milan Simonović, predsednik Privilegirane Agrarne banke dr. Milan Radosavljevič in Ivan Avsenek, tovarnar in gospodarstvenik iz Ljubljane.

Po seji je izjavil predsednik vlade novinarjem, da so na seji določili glavne smernice, po katerih se naj izvrši dokončna rešitev kmečkih dolgov. Uredba o dokončni rešitvi kmečkih dolgov bo izšla po izjavi predsednika vlade še pred 1. oktobrom.

Mirovno zborovanje.

V Vrnjački Banji se je vršilo 23. avgusta mirovno zborovanje, ki ga je prenašala krajevna radiopostaja. Zborovanje je odprl dr. Tasić, ki je po uvodnem pozdravu v kratkih besedah pojasnil namen in značaj svetovnega kongresa za mir, ki se vrši v Bruxellesu od 3. do 6. septembra. Nato je govoril dr. Popović o strahotah zadnje vojne, za njim pa predsednica „Jugoslovanske ženske zveze žen za mir in svobodo“ v Belgradu o vlogi žen in mater pri delu za ohranitev svetovnega miru. Prebrala je nato oklic Mednarodne zveze žen, s katerim poziva žene vsega sveta, da sodelujejo v svetovnem mirovnem gibanju. Naslednji govornik Djokić je v sijajnem govoru razložil bistvo boja med dvema svetovoma, med dvema frontama: ena izziva vojno, druga hoče mir. Svoj govor je zaključil s pozivom na javnost, da sodeluje pri delu za mir. Govoril je še novinar dr. Oton Krstanović o potrebi sodelovanja ljudskih množic za ohranitev Društva Narodov, za ohranitev skupne varnosti in nedeljivega miru. Naglasil je, da je možno ohraniti mir samo, če ga bomo branili. Pozival je javnost, vse kulturne, socialne in gospodarske organizacije, naj se združijo ne oziraje se na versko ali strankarsko prepričanje v eno samo veliko gibanje za ohranitev svetovnega miru.

(Op. ur.) Na drugem mestu prinašamo poročilo o mirovni manifestaciji, ki se je vršila zadnje nedeljo, 31. avgusta v Mariboru.

Srbski del Združene opozicije

postaja vedno bolj enoten. Složne so si postale razne skupine bivše srbske Zemljoradniške stranke. Zaradi bližnjih občinskih volitev razvijajo zemljoradniki veliko aktivnost in prirejajo shode in posvetovanja po vseh okrajih Srbije.

Vse skupine srbske Združene opozicije (demokrati, zemljoradniki in radikali) so se zedinile v tem, da izdajo za občinske volitve skupen razglas na srbske vo-

ilice. Skupen razglas pa namerava izdati tudi vsa Združena opozicija (slovenski, hrvaški in srbski del).

Občinske volitve v Sloveniji.

Zadnje nedeljo, 31. avgusta so se vršile v 11 slovenskih občinah občinske volitve. Vseh volilnih upravičencev je bilo 6.923. Volilo jih je 4.608 ali 66½% vseh volilnih upravičencev. JRZ liste so dobile skupno 3.705 glasov ali 53½% vseh volilnih upravičencev, oziroma 80½% vseh volilnih udeležencev. Liste Slovenske opozicije pa so dobile 825 glasov, in

Politika po svetu

Demokracija brani mir. Češkoslovaški predsednik dr. Beneš je sprejel češkoslovaško delegacijo, ki potuje na svetovni mirovni kongres v Ženevo. Dr. Beneš je pozdravil mladino, ki ne glede na politično, narodno in socialno orientacijo sodeluje na tem mirovnem kongresu. Mladina mora biti v prvi vrsti borcev za mir, saj je jasno, da bi bila v vsakem vojnem zapletljaju najbolj ogrožena. „Kadar se preneha z razpravljanjem, takrat se prične s streljanjem. To je logično in politika sama na sebi je preprosta stvar, komplicirani so le ljudje.“

Novi spopadi na rusko-mandžurski meji. Od srede avgusta dalje se zopet množe vrši ogrožanje ruske meje po japonskih zrakoplovih. Japonski zrakoplovi stalno plovejo preko meje nad rusko ozemlje. Dvoje letal je letelo celo 15 km daleč na rusko ozemlje. V Kaliforniji se je vršila konferenca, na kateri so opozarjali na vojno nevarnost na Daljnem Vzhodu in zahtevali združitev vseh velikih držav proti japonskemu imperikalizmu.

Praga — Moskva. S prvim septembrom se je odprla redna zračna zveza na progi Praga—Moskva. Zadnje priprave so bile izvršene pretekli teden. Češkoslovaško letalo je vso 2400 km dolgo progo preletelo v 10 urah.

Za vojaško sodelovanje Nemčije in Japonske se vodijo že dalje časa razgovori. Že več mesecev se mudi na Japonskem von Reichenau, poveljnik monakovskega vojnega okrožja. Ameriški listi opozarjajo na izredno važnost teh razgovorov.

Resen vtis in skrb je povzročilo v Berlinu zadržanje velikih držav spričo zopetnega povečanja nemške vojske. Nikakih papirnatih protestov in diplomatskih obiskov ni bilo v Berlinu, kar je nemškim fašistom povzročilo skrb. Francoski predsednik Blum je takoj imel posvetovanje z vrhovnim poveljnikom francoske vojnne sile Gamelinom. Poljski vrhovni vojaški poveljnik je odpotoval nenadoma v Pariz. Angleška vlada je sklicala izredno sejo. Vladni ukrepi tujih sil so Nemčijo presenetili. Nemirno mednarodno ozračje je polno novih napetosti.

Najvažnejši mednarodni dogodek preteklega tedna je podaljšanje vojaškega roka v Nemčiji na dve leti. Nemški fašizem bo s tem ukrepom postavil v svojo službo 1 milijon 200 tisoč oboroženih mož. Toliškega števila vojaštva ni imela Nemčija niti pred svetovno vojno, ko je štela njena armada le 900.000 mož. S tem je najboljše pojasnjena desetletna bobneča propaganda nacistov o „boljševiški“ nevarnosti, ki naj bi nemško prebivalstvo pripravila na ta ponoven udarec evropskim mirovnim prizadevanjem. Kakšni politiki naj služi ta velika armada?

24 odbornikov. V občini Čatež ob Savi je zmagala lista slovenske opozicije, v mnogih občinah pa zaradi znanih razmer ni bilo mogoče postaviti kandidatnih list. Razumljivo, da so bile volitve javne, razdelitev odborniških mest se je izvršila po večinskem sistemu, kakor to določa občinski zakon izza časov JNS.

Splošne občinske volitve preložene.

V dunavski banovini so bile napovedane splošne občinske volitve za november t. l. Sedaj poročajo časopisi, da se bodo vršile šele decembra ali celo prihodnje leto. To pa baje zato, ker manjka „tehničnih“ priprav.

Zaključek more biti samo eden = Nemčija se hoče tako oborožiti, da bo mogla po svojih računih postaviti svojo armado na vseh svojih mejah!

Glasilo Vatikana „Osservatore Romano“ zavrača prav odločno fantastične vesti in zlonamerne izmišljenine, ki naj bi prikazale Češkoslovaško kot podružnico boljševiške politike v Srednji Evropi. „Vse skandalozne vesti, ki naj bi svetu dopovedale, da je Češkoslovaška le orodje komunistične politike v Evropi so naravnost smešne“ pravi list. To poročilo vatikanskega glasila je seveda izpregledal dobri „Slovenec“, ki je zadnje čase postal prava podružnica grmeče narodno socialistične propagande.

Poljska je vznemirjena radi povečanja nemške armade. Vrhovni vojaški poveljnik Rydz-Smigly je takoj odpotoval v Pariz, da nadaljuje razgovore s francoskim generalnim štabom, ki so se pričeli pred 14 dnevi, ko je bil na Poljskem vrhovni šef francoske armade. Prvotno je bilo določeno, da gre v Pariz šele v sredi septembra.

Angleško časopisje vseh treh strank hvali francosko vlado, da ji je uspelo preprečiti, da bi špansko državljansko vojno izrabljala evropski fašizem za utrditev svoje oblasti na jugozapadu Evrope.

Stalinov govor o vojni. Angleški list „Evening News“ je razširil vest, da je Stalin v radiu imel na vojake govor, v katerem naj bi bil izjavil „da je vojna neizbežna“ in „da je nastopil trenutek, ki ste ga čakali in sedaj pričakuje domovina od vas, da boste izpolnili svojo dolžnost“. Rusija je takoj to poročilo označila kot izizvalno izmišljenino. Niti Stalin niti Vorosilov niti Tuhačevski ali Alskin niso imeli omenjenih govorov.

Predsednik nemške banke dr. Schacht je potoval v Pariz. Obiskal je guvernerja francoske narodne banke. Glavni namen potovanja pa je bil po vesteh angleških listov, da skuša pridobiti sedanjo vlado za odpoved prijateljske pogodbe z Rusijo.

Španski uporniki iščejo pomoči na vseh straneh. Arabcem in drugim rodovom v Maroku obljublajo zemljo v Španiji.

Španska državljanska vojna traja sedaj že osmi teden. Uporniki so že pred štirimi tedni napovedali odločilne boje, vendar doslej niso mogli dobiti nobene zmage, ki bi pomenila zanje kak odločilen napredek. Kljub izjavam o nevtralnosti prejemajo uporniki še vedno velike množine orožja in streliva. Vladne čete so med tem močno utrdile planinske postojanke v daljni okolici Madrida, tako da je upanje upornikov za zavzetje glavnega mesta manjše kot je bil pred tedni. Nemčija je svoje grožnje o bombardiranju Madrida opustila, največ radi energičnega skupnega nastopa Francije in

Za novo bolnico v Ljubljani

Akcija za razširitev ljubljanske bolnice je poslala ministrskemu svetu spomenico naslednje vsebine:

Razmere v ljubljanski javni bolnici so se v zadnjih letih tako poslabšale, da predstavljajo resno socialno nevarnost za slovenskega človeka. Ljubljanska bolnica, zgrajena 1895. leta kot deželna bolnica za bivšo Kranjsko, vrši danes nalogo osrednje bolnice za Slovenijo. Dotok bolnikov se je po vojni tako dvignil, da primanjkuje na posameznih oddelkih po 50, 100, celo 200 postelj. Poleg tega, da bolniške sobe niti od daleč ne zadostujejo več za vsakdanje potrebe, so tudi vsi ostali prostori premajhni in ne izpopolnjujejo modernih medicinskih zahtev. Razmere v bolnici nasprotujejo najosnovnejšim higienskimi predpisom.

Vprašanje ljubljanske bolnice je danes eno najbolj perečih slovenskih vprašanj. To je ob priliki svojega obiska v Sloveniji minister socialne politike in narodnega zdravja dr. Cvetković sam potrdil, ko je izjavil, da so razmere v ljubljanski bolnici take, da jih je treba čimprej izboljšati. Upoštevati je treba da vrši ljubljanska bolnica naloge klinike. Tej svoji nalogi primerno pa se ljubljanska bolnica vse do danes ni preuredila. Razumljivo je torej, da se s prizidavo nekaj bolniških sob vprašanje ljubljanske bolnice ne da rešiti. Prizidke, ki se danes v ljubljanski bolnici delajo, moramo šteti samo kot provizorij, ki ne more in ne sme odgoditi rešitve bolničnega vprašanja.

Zahteva po novi bolnici v Ljubljani je brez dvoma utemeljena in povsem upravičena. „Akcija za razširitev ljubljanske bolnice“, v kateri sodelujejo vse vidnejše kulturne, gospodarske in stanovske organizacije slovenskega naroda, se obrača na visoki naslov:

1.) da ministrski svet sklene, da se v Ljubljani zida nova bolnica in

2.) da se že v letošnji proračun ministrstva socialne politike in narodnega zdravja vnese postavka za predhodna dela.

Spomenico je poleg akcije podpisala še zdravniška zbornica in društvo slovenskih zdravnikov.

Deputacija akcije je obiskala g. bana in ga naprosila, da si osvoji banovina stališče akcije, da se zgradi v Ljubljani nova bolnica, ki bo ustrezala zahtevam moderne klinike. G. ban je izjavil, da so prizidki, ki se bodo izvršili v ljubljanski javni bolnici, samo provizorij. Tudi banovina s svoje strani bo posredovala, da ministrski svet sklene, da se gradi v Ljubljani nova moderna bolnica in da se že v letošnji proračun vnese postavka za predhodna dela.

Anglije. Skupna ofenziva uporniških generalov Mole in Franca, da obkolita Madrid, je prepadla, ker so vladne čete z uspehom prodrle proti Kordobi in Granadi. Vladinim četam ponekod primanjkuje streliva. Značilne so tudi vesti, da se je upornikom uprla tujska legija „Tercio“ in se razbežala.

Romunska vlada je odstopila. Predsednik Tartaescu je sestavil novo vlado v kateri ni več zunanega ministra Titulesca. Titulescu je bil znan kot prijatelj Francije in Male Antante in nasprotovala sodelovanje Romunije z Nemčijo. Tartaescu želi voditi Nemčiji prijaznejšo politiko, za katero se je Nemčija zadnji čas zelo prizadevala. Največ je Nemčiji za romunski petrolej, za katerega bi prodajala svoje industrijske izdelke.

Od tedna . . .

Sedemdesetletnica Mateja Hubada. Te dni je praznoval svojo sedemdesetletnico Matej Hubad, bivši ravnatelj ljubljanskega konservatorija (visoke glasbene šole) in prej 40 let pevski vodja Glasbene Matice v Ljubljani, ki je prav po njegovi zaslugi največ pripomogla, da se je slovenska glasba razvila do današnje stopnje. Glasbena Matica je dala osnove za slovenski konservatorij, za katerega se je Matej Hubad vsa desetletja svojega bogatega dela toliko prizadeval in ki mu je bil po ustanovitvi tudi prvi ravnatelj.

Kmetijski minister Stankovič je v Novem Sadu govoril časnikarjem v nekaterih važnih vprašanjih, ki zadevajo kmetijstvo. Dejal je, da bo naredba o kmetijskih zbornicah izdana, brž, ko pripejo vladi odgovori nekaterih organizacij. V kratkem bo končno urejena tudi agrarna reforma, in sicer v Sloveniji do konca leta 1937. V septembru bo izšla naredba o razdolžitvi kmetov, ki bo obsegala vse vrste dolgov (ne le bančnih) in bo upoštevala tudi posebne okoliščine in razmere posameznikov. Krizo vinogradništva pa misli vlada omiliti zlasti s krediti vinogradništvu, ki naj se dvigne z organizacijo zadrug, poleg tega pa naj bi se zmanjšale trošarine, ki jih predpisuje občine in banovine.

Velika tražba. Na Bledu se je vršila dražba velikega premoženja nekdanjega hotelirja Kende, ki so mu pripadali veliki deli tega razkošnega zdravilišča; poleg največjega hotela celo blejski grad, jezero in kopalnice. Največja upnika sta bila Zadruga gospodarska banka in Mestna hranilnica v Ljubljani. Vse premoženje je združila Zadruga gospodarska banka za 23.400.000 Din.

Dobra letina sliv. Strokovnjaki računajo, da bo znašala letošnja letina sliv čez 100.000 vagonov. Kaže torej, da bo mogoče izvoziti tudi dovolj sliv in potem suhih sliv in marmelade.

V Splitu je ustanovljen oceanografski zavod, ki bo raziskoval biologijo in hidrografijo (življenje rastlin in živali ter kakšne so možnosti izkoriščanja morja, zlasti ribjega bogastva). Ta zavod utegne postati za gospodarstvo primorskih krajev zelo važen.

Na Avali, hribu pri Belgradu, zidajo nov spomenik neznanega vojaka po zamisli znamenitega hrvatskega kiparja Meštrovića. Spomenik bo postavljen v obliki mavzoleja in bo dovršen do konca tega leta.

Aktivna trgovinska bilanca v Juliju. Prvič v letošnjem letu je bila trgovinska bilanca naše države aktivna. Jugoslavija je v Juliju izvozila za 17 milijonov din blaga več kot ga je uvozila. Izvozili smo zlasti sveže sadje, konopljo, tobak, pšenico in živino. Pač pa je še zmerom v primeri s prejšnjim leti manjši izvoz lesa.

Okrog najstarejših slovenskih naselbin. Znani učenjak profesor dr. Šmid iz Gradca, in naš slovenski rojak, že nekaj let odkriva iz izkopanih preteklost ljudstev na slovenskem ozemlju. Tako je pred leti izkopal na Vačah pri Litiji ostanke ilirske naselbine in pri Vrhniki ostanke rimske naselbine. Letos pa izkopava na Ajdovskem gradu pri Bohinjski Bistrici ostanke nekaj stoletij pred Kristusom. Istočasno je odkril nekaj grobišč pri Srednji vasi v Bohinju, o katerih domneva, da so grobišča Slovencev iz prve najstarejše dobe, ko so se naselili na današnjem slovenskem ozemlju. Dozdaj je odkritih le malo sledov iz te dobe in bi bila nova odkritja velikanskega pomena za slovensko zgodovino.

Predsednik Ameriških zedinjenih držav namerava sklicati v novembru mirovno konferenco.

Slovenski uradnik in slovenska fronta

(Glas uradnika).

Pristaš sem načel in programa, ki ga zastopa v našem političnem življenju „Slovenska zemlja“. Članek dr. I. Štepiharja v predzadnji številki „Slovenske zemlje“ mi je dal pobudo, da se kot prizadeti član velike armade uradništva oglasim k vprašanju politične usmerjenosti slovenskega uradništva in k reševanju uradniškega vprašanja sploh. Potrebno se mi zdi, da se postavi slovensko ljudsko gibanje že sedaj na jasno in točno stališče tudi v tem vprašanju.

Dotakniti se hočem nekaterih najbolj perečih točk uradniškega vprašanja.

Prvo je denarno vprašanje. To, kar dobi večina slovenskih uradnikov kot svojo plačo, že zdavnaj ne zadostuje za dostojno in primerno življenje. Če vzporejamo današnje prejemke s predvojnimi, vidimo, da dobiva danes uradnik komaj eno tretjino tega, kar je dobival v mačehovski državi. Do danes so vsi režimi zniževali naše prejemke. Spomnimo se le na odtegljaje za poplave iz leta 1926. za časa vlade Uzunovića, sedanjega častnega predsednika JNS; dalje na znižanje plač v oktobru 1931 za časa slavnih „svobodnih“ volitev, ki jih je vodil Živković, sedanji predsednik JNS, dalje na odtegljaje v aprilu 1932, ko se je ustanavljala JNS in končno na pogubno znižanje uradniških plač v letu 1935. Utemeljevali so zadnje znižanje uradniških plač s splošnim padcem cen. Ravnali pa so pri tem tako, kakor da bi cene padle samo za nižje uradnike, ne pa tudi za najvišje tri uradniške skupine ter „svobodno“ izvoljene narodne poslance in senatorje, ki so jim v istem času zvišali dnevnice!

Druga pereča točka tega vprašanja je **število uradništva, ki ga je veliko preveč.** To visoko število je rodila **centralizirana uprava, sistem premeščanja in upokojevanja na veliko, osebna protekcija in tudi korupcija.** S tem vprašanjem v zvezi je **tudi revizija uprave odnosno uvedba novega sistema v upravi.**

Enako kliče po končni rešitvi vprašanje pokojnine in upokojevanje.

Vsa ta vprašanja niso nova. So jih že „reševali“, a do danes jih še niso rešili. Dobro poznamo razloge, ki so zavlačevali prepotrebno rešitev. Rešitev, ki jo mi zagovarjamo, je že stara, ker sega že v leto osemnajsto in vsa sledeča leta („Izjava slovenskih kulturnih delavcev“, „Avtonomist“ itd.). Gibanje slovenskega ljudstva ne bo imelo pri reševanju teh in drugih nalog, ki nas čakajo, vezanih rok, **in jih bo zato tudi rešilo!** Prepričan sem, **da se bodo z revizijo uradništva, s poenostavljenjem uprave, revizijo pokojnin, ki naj jo prejema jo tisti, ki so si jo prislužili in ki se z njo živijo,** znižali osebni izdatki za eno tretjino ali več, s čimer se bo rešilo prvo, to je denarno vprašanje. Nadalje se bodo odprla vrata do javnih služb brezposelnim izobraženim in mladim močem. Prejemke bo možno tako urediti, da bo mo-

gel javni nameščenec živeti dostojno življenje: sam in **njegova družina.** Takrat bo uradnik delal za koristi in napredek skupnosti, takrat ne bo politični priganjač, preužitkar in lenuh.

Zato je prav, da smo si v teh rečeh na jasnem:

1. Slovenski uradnik bodi za svoje delo pošteno plačan. Plača naj ustreza njegovim človeškim potrebam, a ne toliko položaju!

2. Uradnik mora biti stalen. Z ničimer se ne sme ta stalnost omejevati. Za prestopke kazenske narave je sodišče s svojimi paragrafi, a ne politična oblast!

3. Uradnik imej polno pravico organiziranja, kakršno ima delavec.

To bi bile glavne zahteve uradništva. Vendar bi ne bilo prav, če ne bi omenili njegovih grehov in napak, ki jih je storil do danes. Slovenski uradnik ni bil borben: ne za svoje pravice in tudi ne za pravice svojega ljudstva. Da, v boju fašističnih režimov proti ljudstvu in njegovim prizadevanjem je stal razen redkih izjem celo v prvih vrstah! Bile so, ka-

Uprava ima na razpolago bloke za pobiranje naročnine. Zahtevajte jih! Zbirajte tudi za tiskovni sklad!

kor povsod tudi izjeme, a tem so lostni tovariši mašili usta, jih denuncirali in jim dajali prenestilne dekrete!

Krivicu bi delali, če bi ne priznali na drugi strani velike gmotne žrtve našega uradnika za slovensko kulturo: slovensko knjigo, gledališče, glasbeno življenje i. dr.

Toda ravno to nam dokazuje njegovo neusmerjenost in razdvojenost. Kaže, da bi nekaj hotel, a ne ve kaj in kam. Sistem mu je zmešal vse poglede. Danes kliče že celo po depolitizaciji in se misli s tem odreči svojim državljanjskim pravicam: voliti in voljen biti, a ne ve, da daje s tem režimu v roke bič, ki ga bo neusmiljeno tepel. Tudi se ne zaveda, da se s to svojo zahtevo ponižuje na stopnjo zločincev in bebecv!

Kakor je potrebno, da se postavi naše gibanje tudi v vprašanja uradništva v vseh zgoraj navedenih in tudi drugih točkah na jasno stališče, ki izhaja iz našega programa, tako mora tudi uradništvo napraviti s seboj in v sebi samem očitno izpoved in obuditi v svojih srcih pravi kes. Zapustiti mora kolovoz, v katerem je do danes tiščalo svoje telege nazaj namesto naprej in stopiti v boj za pravice slovenskega naroda.

Prišel je čas spoznanja. Ali pustimo tudi sedaj ljudstvo samo? Ali pojdemo tudi danes proti njemu? Stojimo v dneh, ko se odloča naša narodna usoda. Ne vda-jajmo se solzavosti in zanesenjaštvu! Čas je, da najdemo svojo pravo pot, ker bo sicer prepozno in zaman naše stokanje, da nas ljudstvo sovraži.

Otresimo se hlapčevstva in je-robov! Ako nas bo polovica bila boj za načela slovenskega ljud-

. . . do tedna

Vojaške tekme držav Male zveze. V začetku septembra se bodo vršile v Splitu, Belgradu in Zemunu tekme vojaških skupin Jugoslavije, Češkoslovaške in Rumunije v plavanju, sabljanju in konjskih dirkah. Prvi del teh tekem se je vršil letošnje zimo v smučanju na naši Pokljuki, kjer so bili najboljši naši vojaki.

Trgovina med Jugoslavijo in Italijo je po uvedbi sankcij čisto zastala. Zda se ureja na novo in sicer je Italija postavila načelo 100odstotnega pobotanja (da se uvoz in izvoz krijeta, ne kakor do lanskega leta, ko je naš izvoz v Italijo znatno presegal uvoz iz nje), za prehodni čas do sklenitve nove trgovinske pogodbe pa zahteva Italija celo razmerje 3:2 v svojo korist.

Visoka šola za narodno obrambo se je ustanovila v Parizu. Spričo razmer v Franciji, ki ji njen položaj veleva skrb za varnost države in mej, je potrebno čim bolj smotrno in učinkovito združiti vse obrambne sile. Visoka šola za narodno obrambo se je ustanovila za višje častnike in za nekatere javne funkcionarje, ki ne bodo študirali le vojne strategije (kar je zlasti naloga že obstoječih vojaških strokovnih šol), temveč vsa vprašanja, ki so v zvezi z izbruhom vojne in narodne obrambe. Torej gre za posebno stroko, ki se je v teh težkih razmerah rodila: vojaška obrambna politika.

V Nemčiji je podaljšana vojaška služba v vseh vrstah vojske na 2 leti. Ta sklep nemške vlade je vzbudil veliko pozornost zlasti v sosednih državah, ki v odgovor hitijo z utrjevanjem in oboroževanjem svojih mej. Celotna Švica bo postavila na svojih mejah nove utrdbe. To je dokaz, kako malo se zanese na svojo nevtralnost, ki so jo celo stoletje spoštovale vse države, in kako napeto je ozračje v Evropi.

Eksplozija na italijanskem parniku „Gorizia“. Parnik se je vračal iz Nemčije in mu je v bližini Gibraltarskega polotopila shramba za bencin.

Pomanjkanje mesa v Berlinu. Radi slabega uspevanja polj in radi omejitve uvoza je pričelo primanjkovati mesa v Berlinu. Časopisje dela propagando za večjo porabo rib in sočivja.

Splošna stavka Arabcev v Palestini še vedno traja. Delegacija Arabcev se je sedaj vrnila v Palestino iz Londona in arabski svet je izdal oklic, da naj se nadaljevanje stavke konča, da bo vlada ustavila nadaljnje priseljevanje Judov, da bodo vsi jetniki iz koncentracijskih taborišč izpuščeni in kazensko postopanje proti vsem političnim jetnikom takoj ustavljeno. Judovsko časopisje že napada vlado radi tega.

V Poljskem obmorskem mestu, v Gdynji je samo 30% prebivalstva zaposlenega. Vse ostalo je brez dela.

skega gibanja, se nam ni treba bati. Poglejmo si tovariše na hr-vatski strani!

Zavedajmo se, da smo tudi mi del slovenskega delovnega ljudstva. Ne veljajmo še ob tem važnem razdobju naše zgodovine za pokvarjeno gospodo, za zavrelico, ki jo bo narod izpljunil, ampak bodimo to, kar sme narod od nas pričakovati in kar mu **mi moramo dati,** ker smo zrasli iz njega in je tudi sam za nas prinesel svoje žrtve.

Zato pojdemo s slovenskim ljudstvom v:

„Boj za staro pravdo!“

Gospodarski vestnik

Pavel Kreutzer:

Podružnice in delo gospodarske zadruga „Sloge“

II.

V prvem delu tega sestavka (glej „Slovensko zemljo“ št. 17., str. 4.) sem poudaril, da je duhovna priprava prvo. Kakor hitro je pa ta dovršena in zbranih v kakem okraju zadosti udov, je treba precej misliti na izvrševanje konkretnih načrtov. Pri tem je treba upoštevati troje:

Prvič se je treba najprej lotiti stvari, ki so ljudstvu najbolj potrebne; drugič so dobri samo načrti, ki jih udje „Sloge“ v tistem kraju lahko sami izvrše, in tretjič morajo udje računati s svojim delom in svojim blagom, ne pa zgolj z denarjem.

Če gledamo slovensko delovno ljudstvo, vidimo, da se veliko trudi, pa slabo živi, slabo stanuje in da naš narod uničujejo najrazličnejše nadloge in bolezni, ki bi se jim lahko ognili. Treba je tudi po pravici povedati, da je pri nas vse preveč izgovarjanja na krizo in na nesrečne razmere, ki pa ne bodo nikoli boljše, če se delovno ljudstvo ne bo samo pobrigalo in si z lastnim delom ustvarilo boljšega življenja. Nismo len narod, ali res je vendarle, da od vsega svojega prizadevanja delovno ljudstvo nima dosti haska. Če vprašamo zakaj, bomo pa kmalu spoznali, da zaradi prevelike potrpežljivosti in duševne lenobe.

Imamo lepo reklo, da je en dan premisleka boljši kot tri dni hoda, a mi se navadno ves teden trudimo, kakor da bi včasih le eno uro malo premišljevali. Zato morajo propagatorji „Sloge“ naučiti ljudi misliti ter predvsem svoje prizadevanje zastaviti tam, kjer je naše delovno ljudstvo prikrajšano zaradi nezavednosti, nevednosti ali pa — žalostno je reči — lastne malomarnosti in nemarnosti. Kadar zadevajo človeka udarci usode, je potrpljenje čednost. Kadar pa človek trpi le zaradi sebičnih izkoriščevalcev, je potrpljenje greh.

Takih grehov ima naše delovno ljudstvo nič koliko na vesti in skrajni čas je, da se jih opere. Med te grehe je spadalo n. pr. ceneno prodajanje kmečkih pridelkov in ceneno prodajanje delovne sile. Kmet in delavec sta se pač dala potrpežljivo izkoriščati in zlasti kmet je raje pohlevno garal in garal, a ne, da bi se bil organiziral kot stan. Naravno je torej, da je „Sloga“ predvsem tu začela svoje delo in znana je njena akcija za dvig živinskih cen, katera se mora vztrajno nadaljevati ter razširiti tudi na druge kmečke pridelke.

Zato se ne sme kar komodno čakati, kaj bo centrala ukrenila. Tu morajo posamezni okraji po lastnem preudarku nasvetovati uspešne načine in, kar je dobrega, bo centrala sporočila vsem ostalim okrajem. Zlasti pa morajo okrajna zaupništva sama sodelovati pri določanju primernih cen, pri ugotavljanju kakovosti blaga, prodajnih pogojev itd. Seveda to delo ni majhno in če ne bo res požrtvovalnih in delovnih ljudi ter

prave kmečke zavednosti, tudi uspeha ne bo nikoli.

Drug primer nepotrebnega potrpljenja in trpljenja delovnega ljudstva so prav pogosto javni uradi. Javni uradi bi morali biti zato, da življenje ljudstva urejujejo in olajšujejo, da so vsi javni uradniki zaradi njega v službah in z njegovim denarjem plačani ter bi morali biti zato predvsem ljudstvu odgovorni, ne pa strankarskim mogočnejšem, katerih protekcija jim je morda pripomogla do služb.

List se bo le takrat res dobro širil, če bo v vsakem kraju zaupnik, ki bo nabiral naročnike, pobiral naročnino in prodajal list.

*

Pri sestavljanju nove kartoteke so se nam pojavile napake, zato prosimo vse, ki napake opazijo, da nas nemudoma obveste.

Gotovo, tudi javni uradniki so ljudstvu potrebni delavci. Ne, to se mora takoj predrugačiti in vsi udje „Sloge“ morajo pogumno nastopiti v vseh primerih, kjer javni uslužbenci ne store svoje dolžnosti, ne spoštujejo zakona in

Iz seje načelstva „Sloge“

Dne 30. avgusta se je vršila seja načelstva „Sloge“, kjer se je posebno obravnavalo vprašanje cen krompirja. Zastopniki Hrvatov so povedali, da so dne 23. avgusta že določili najnižje cene krompirju. Mi smo določili najnižjo ceno, izpod katere ne smemo iti, na 65 par za kg, a za gorenjski krompir 70 par.

Potreba je složna stanovska organizacija kmetov, ker edino tako moremo doseči uspeh. Kmetje, spoznajte to resnico in organizirajte se v „Slogi“, ki naj ima tudi to nalogo, da po potrebi pomaga

Čudni ukrepi „Vrhovnega sveta hmeljarjev“

Kakor je „Slovenska zemlja“ že poročala, je bila imenovana nekaka hmeljarska komisija, ki bi naj v prvi vrsti uredila znamkovanje hmelja, čeravno obstaja v Žalcu že iz predvojnega časa „Oznamovalnica za hmelj v Žalcu“, katera je desetletja znamkovala hmelj pod značko „Južnoštajersko-Savinjska dolina“. To oznamovalnico je ustanovila zadruga Hmeljarna Žalec, ki je tudi edina imela pravico znamkovati hmelj. Na vseh listinah, kakor tudi na vseh znamkovanih balah je bilo odtisnjeno poleg značke „Južnoštajersko-Savinjska dolina“ tudi „Oznamovalnica za hmelj v Žalcu“ in pod to značko pozna naš hmelj ves trgovski svet. Kaj pa pomeni ime Žalec v hmeljarstvu, to ve danes vsak, ki le kolikaj pozna to panogo.

s pretiranim birokratizmom povzročajo ljudstvu veliko škodo. Red v javni upravi je povsod tam, kjer ljudstvo samo zahteva red in kjer noben državljan ne trpi nereda. Brez reda v javni upravi pa ne moremo imeti reda v zasebnem gospodarstvu in delovno ljudstvo ima pravico zahtevati od slehernega javnega uslužbenca vljudnosti, točnosti in vestnosti.

Veliko preveč in, žal, tudi po lastni krivdi trpi naše ljudstvo zaradi mestnih trošarin in uvoznin, kar je „Slovenska zemlja“ že nekajkrat poudarjala. V tem primeru sicer naš kmet ni bil ravno čisto pasiven, ali ker je stvar začel, ni dosegel nič. Hrvatski kmet se je lotil stvari s premislekom in uspeh je bil v kratkem času prav sijajen. Prošnje, mole-dovanja in protesti, to vse skupaj ni vredno niti papirja, kaj šele kolkov. Tu je treba organizacije in potrebne zavesti za složen nastop. Nihče ne more kmetu prepovedati, da ne bi uporabljal tistih sredstev, ki jih smejo po zakonu uporabljati vsi drugi stanovi.

Treba je torej s premislekom začeti in delati. Vse sodelavce „Sloge“ opozarjam, da je zlasti s tem delom treba pohiteti, ker morajo biti že prihodnji mestni proračuni postavljeni na drugačno podlago kakor doslej. Zato naj okrajna zaupništva pošljejo centrali poročila, kakšne so razmere v njihovem okraju, da bo mogla centrala pravočasno začeti s akcijo proti tem neupravičenim javnim dajatvam. (Dalje prih.)

iz zadrege tistim, ki bi bili drugače prisiljeni prodajati svoje pridelke izpod določene cene, s čimer bi koristili trgovcem in pre-kupčevalcem, a škodovali kmetom. Z organiziranim nastopom bomo pa sami določali cene. Trgovci bodo prisiljeni kupovati blago po naših cestah. Zato si v vsakem kraju osnujete odbor „Sloge“, da boste nastopali disciplinirano, kar bo kmetom samó v korist. Zdromite se, osamosvojite sel S samopomočjo v boj za lastno blaginjo!

Eden največjih hmeljskih okolišev v Evropi je na Češkem žateški, s centrom „Žatec“. Žateški hmelj je poznan po vsem svetu kot eden najboljših, zato je za njega uvedeno obvezno signiranje. Torej na vsaki bali mora biti natisnjeno ime **Žatec**, isto tudi v poverilnih listinah.

Pri nas je znamkovanje hmelja neobvezno, vendar se je v zadnjem času signiralo precej hmelja, ker nekatere države zahtevajo radi kontrole uvoza znamkovan hmelj. Na vsaki bali in oznamovalni listini je bilo vidno označeno ime „**Žalec**“ in zato je postalo krajevno ime „**Žalec**“ dobro znano v trgovskih in pisarniških krogih po vsem svetu. Sedaj pa primerjajte imeni **Žatec** in **Žalec**. Mislimo, da tu ni potreba nobenega komentarja, samo to lahko po-

vemo, da se češki hmeljarji ob vsaki priliki razburjajo glede sličnosti teh imen, češ da imajo radi tega velikansko škodo, mi pa dobiček in bi dali vse, samo da bi se ta sličnost imen odpravila. In ravno tu jim je prišel na pomoč naš „Vrhovni svet hmeljarjev“, ki si je nadel kot prvo nalogo preureditev dosedanjega znamkovanja našega hmelja. Hmeljarni Žalec je bilo prepovedano nadaljnje oznamovanje hmelja. Ustanovila se je komisija s sedežem v Celju, čeravno oznamuje hmelj v Žalcu. Sedež bi moral biti torej v Žalcu. Ta komisija oznamuje sedaj hmelj splošno naslednje: „Kraljevina Jugoslavija Dravska banovina“ ter savinjski hmelj z dodatkom: „Južnoštajersko-Savinjska dolina“, medtem ko imena „**Žalec**“ na balah ni nikjer najti. Da se izpusti, oziroma odpravi pri znamki tako važno in po vsem svetu znano ime „**Žalec**“, se nam vsiljuje mnenje, da je to delo popolnih laikov, ki o hmeljarskih zadevah nimajo niti najmanjšega pojma, ali pa, da so vmes kakšne druge „višje“ koristi, kakor je to pri nas že običajno.

Razven tega nikjer na svetu ne obstajajo komisije za signiranje hmelja, pač pa povsod „Javne oznamovalnice“ n. pr. Žalec, Anšcha, Dauba, Tršice, Mainburg, Spalt itd.

Ker takšno delo ni v prid, ampak samo v veliko škodo našega hmeljarstva **zahtevamo**, da da se ta nedostatek **takoj** odpravi ter vstavi pri znamkovanju povsod ime „**Žalec**“, kamor naj se prenese tudi sedež, če že res nekaternikom dosedanja „Oznamovalnica za hmelj v Žalcu“ ni bila po godu. Sploh se pa naj opuste vendar za vselej vse operacije s Celjem kot centrom, ker kakor je center že češki hmelj **Žatec**, tako je za naš savinjski hmelj **Žalec**.

Če že „Vrhovni svet hmeljarjev“ ne zna ustvariti nekaj boljšega, potem naj ne podira in uničuje petdesetletnih pridobitev savinjskih hmeljarjev, ki so stale našega hmeljarja veliko materialnih in moralnih žrtev! **Hmeljarski odsek „Sloge“ v Žalcu.**

Hmeljarsko poročilo

Žalec, 31. avgusta 1936.

Kupčija se stalno razvija, tako da je do danes prodanega že skoraj 20% celotnega pridelka. Kupuje se po neizpremenjenih cenah od 20—25 Din za kg. Ker so pa posebno naši okoliški hmeljarji v zelo slabih gmotnih razmerah ter radi tega zelo silijo s prodajo, se jim plačuje hmelj veliko izpod te cene. Zgodi se, da prejmejo za malo slabše blago samo po Din 10 za kg.

Da se pa to ne bode več dogajalo, se ponovno opozarjajo vsi hmeljarji, da ne ponujajo svojega blaga izpod dnevne cene, ampak se ravnajo po navodilih kot smo jih navedli v zadnji številki. Pomnite: Le v „Slogi“ je moč.

Glede izvoza pšenice pravijo strokovnjaki v poljedelskem ministrstvu, da je bo mogoče izvoziti le 50.000 vagonov, dasi znaša presežek letošnje žetve nad potrebno 80.000 vagonov. Toda ti strokovnjaki pravijo, da je treba pri izvozu upoštevati najrazličnejše kalkulacijske okoliščine. Poleg tega je pričakovati, da se bo porabilo manj koruze in več pšenice kot prejšnja leta.

Delavski vestnik

Strokovna organizacija železničarjev

Železničarji imamo tudi svojo strokovno organizacijo, katere člani smo, kakor lahko trdimo, večina delavstva. Kaj pa organizacija? Res je, da se pač dosti govori in piše o razmerah na železnici, kako je to in ono nepravilno itd. Pred razpustom „Združene zveze železničarjev Jugoslavije“ se je navadno debatiralo o tem, kdo je to napravil, kdo je bil proti, kdo je boljši zastopnik delavstva itd. Danes se nam delavcem-železničarjem ni treba več pričakati med sabo zaradi različnih mnenj in predlogov ene ali druge železničarske organizacije. Danes smo samo v eni organizaciji, smo „gleichgeschaltet“, kakor je to pod Hitlerjem in Mussolinijem. Organizacije morale biti odsev zavednosti in moči, poštenosti in solidarnosti. — Ker se pa še vedno damo z nekaterimi lepimi frazami in govori hitro uspravati, nam tudi ta organizacija nič ne pomaga. Delavci, postavimo si na čelo svojih podružnic res najbolj poštene in odločne delavce! Zdaj, ko so minili naši občni zbori, se borimo in postavimo naslednje zahteve:

1. Plače naj se takoj povišajo na tako višino, da bo delavcu in njegovi družini omogočeno človeku dostojno življenje. 2. Brezplačno naj se razdele dežni plašči, delovne obleke, milo za umivanje rok itd. 3. Brezplačni dopusti naj se takoj odpravijo in zagantira naj se

25 dnevni delovni mesec. 4. Kredit za plače delavcev naj se strogo loči od tistega za material. 5. Takoj naj se odpravi naknadno vplačevanje v pokojninski fond. S 30. leti železniške službe naj bo 100% pokojnina. 6. Delavcem iste pravice socialnega zavarovanja kakor jih uživa regulirano osebe. Pravica do zdravljenja v vseh sanatorjih, zdraviliščih in bolnišnicah na račun bolniškega fonda. 100% hranarina. Zobozdravljenje brezplačno na račun bolniškega fonda. Popolno svobodo združevanja in organiziranja in takojšen razpis volitev obratnih zaupnikov!

Če imamo organizacijo, za katero se nam članarina nobira od plače, imamo pravico, in ne samo pravico, temveč tudi dolžnost, da vprašamo, kaj in kako dela. Mi smo njeni člani in zahtevamo od organizacije, da zaščiti koristi delavstva, ne pa da spi spanje pravičnega. Zahtevamo, da se izvrše demokratične volitve, od podružnic na do centrale! Zahtevamo, da pridejo tudi v centralo delavci! Postavimo si zato poštene delavce v podružnice! Mi moramo zahtevati, da bo ta organizacija naša, demokratična, odločna za naše pravice in potreba, ne pa ko doslej samo ustanova za napredovanje naših predpostavljenih.

Pozivamo tudi druge, da se oglase z dopisi in povedo svoje mnenje!

—or.—

Stavbinci na Jesenicah še vedno stavkajo

Že štiri tedne stavkamo. Na naše predloge so pristali samo manjši podjetniki. „Slograd“ in „Dedek“ nas pa hočeta na vsak način igrati. Na vse načine poskušajo zlomiti naš odpor. V sporazumu z KID, kjer imata te dve podjetji prevzeta dela, pošilja KID svoje delavce v Zasip in k daljnovodu na Dravo, da bi ti nadaljevali z delom, katerega smo mi radi stavke opustili. Ta dela smo prej mi izvrševali in smo jih pripravljali tudi v bodoče vršiti, po pogojih, ki so že znani podjetju. Nasprotno pa smo pripravljali vztrajati do kraja in prepričani bodite — gospodje, da nas ne boste zlomili, pa lahko poskušate karkoli. Zavedamo se dobro svojega položaja in

„Slovenska zemlja“ se bori za iskrenost, poštenost, moštost!

dobro vemo, da ne smemo kloniti, ako nočemo ostati še nadalje brezpravno število sužnjev, izročeni na voljo — vam, gospodje.

Vajeni smo trpeti v korist drugih. Sedaj se pa borimo za sebe, za obstoj naših družin in zato smo pripravljani še bolj potrpeti, ker vemo, da gre za naš kruh, za našo bodočnost. Več kakor za hrano tudi prej nismo dobili — to dobimo tudi sedaj.

Urejeno imamo kuhinjo, ki deluje zelo dobro. Živil dobivamo z vseh strani. Kmetje iz Gorjan so nam pripeljali drva, drugi spet krompir in fižol, trgovci in obrt-

niki nas podpirajo v denarju in živilih in naši tovariši kovinarji podpirajo naše nabiralne akcije. Vsak po svojih močeh, mi tedaj gledamo lahko brez strahu v končni uspeh svoje borbe. Vsem tem se lahko tovariško zahvaljujemo za pomoč in kličemo: **Ne pozabite, da borba še traja in da nas je 300. V veliko oporo ste nam vsi, ki se zavedate, da je naša borba tudi vaša borba in nas radi tega solidarno podprite v tej borbi. Ostalim pa kličemo. Naš poraz bi bil tudi vaš poraz, zato ne odlašajte. Vsak naj prispeva po svojih močeh, vsak prispevek, pa tudi najmanjši, je prispevek k naši zmagi.**

Ker se borimo za zahteve, ki so drugod že uveljavljene, upamo, da bo tudi oblast storila svojo dolžnost in zahtevala, da podjetniki pristopijo k sporazumu in podpisajo naše upravičene zahteve, tako da bomo mogli spet delati.

Vsem sotrpinom pa kličemo: Vztrajajte do zmage. Naša borba je upravičena. Ne zahtevamo ničesar več, kakor to, kar imajo že drugod. Vsa javnost je na naši strani, vsi nas podpirajo, posebno pa naši tovariši kovinarji.

Računamo tudi na lojalno postopanje oblasti in čeravno se podjetje brani na vse načine, da nas skruši, **bo morala naša zavednost in odpornost zmagati. Zato korakajmo naprej, tako strnjeni, kot do sedaj!**

Stavbinci.

Stanislav Vdovič:

Gospodarski razlogi kmečko-delavske skupnosti

Po vojni se je tudi pri nas razvilo kmečko gibanje, katerega je — kakor je „Slovenska zemlja“ že omenila — precej dolgo politično izkoriščal sedanji senator Janez Pucelj. Slehernemu prijatelju kmeta je bilo to gibanje simpatično; kljub raznim hibam je kazalo vendarle eno: močno stanovsko zavest, ki smo jo pri kmetu toliko časa pogrešali. Marsikdo, ki ve, da je namen politike tudi izboljšanje stvarnega življenja, ker brez stvarnih dobrin ni socialnega in duhovnega napredka, se je pa čudil, da se v tem gibanju ne najde ta vstric oba najštevilnejša stanovna, to je kmet in delavec. Zadnji čas sta se hvala Bogu našla, a kljub temu je potrebno raziskati, zakaj se nista našla že prej in kakšni gospodarski razlogi ju vežejo za naprej.

Naše kmečko gibanje se je nekaj razvilo tudi po hrvaškem zgledu. Hrvatoma sta brata Radića oznanjala: kmet je narod. Za hrvaške razmere je to res in tam je mogoče, da se kmet v skrajnem primeru, — to je, če se njegova pokvarjena gospoda ne spreobrne — zateče k nekdanjemu kmečkemu primitivizmu ter pusti gospodo, ki nima pravega čuta za narod, kratkomalo poginiti. Hrvaški kmet gospodarsko od te gospode ni dosti odvisen ali vsaj v nekdanjih časih bratov Radićev ni bil.

Ali bi pa to šlo pri nas? Ne, ker so pri nas razmere druge. Pokvarjene gospode, ki ne misli na drugo, kakor kako bi na račun ljudstva bolj brezdelno in udobno živela, se bo moral sicer tudi naš kmet otresti. Toda njegov gospodarski napredek je mogoč le v skupnosti z vsemi delovnimi stanovni. Ne smemo namreč pozabiti, da število prebivalstva še vedno narašča in da imamo premalo zemlje. Pri kmečkem primitivizmu bi lahko vztrajali le, če bi imeli vsi naši kmetje grunte po 20 do 70 oralov. Takih kmetov imamo pa malo, ker smo v resnici narod bajtarjev. Če primerjamo v Sloveniji število prebivalstva s površino obdelane zemlje, vidimo, da je Slovenija zelo gostobljudena. Kmetu tudi ni mogoče dati pri nas dosti več zemlje, zakaj veleposestva so skoraj sama gozdna posestva, a z izboljšanjem zemlje — če izvzamemo ljubljansko barje — ne moremo skoro nikjer kaj prida sveta pridobiti.

Gospodarsko pravilo pa je: čim bolj je kaka pokrajina obljudena, tem intenzivnejše mora biti zemlja obdelana. To vidimo povsod v Evropi. Slovenci smo jeli svojo zemljo šele zadnja desetletja intenzivnejše obdelovati, a zdaj so nastale take razmere, da se marsikje pri nas intenzivno izkoriščanje zemlje več ne obnese in se mora kmet vračati k ekstenzivnemu gospodarstvu, zlasti pri živinoreji. To je začasno za posameznika lahko izhod iz stiske, ni pa normalno. Če pojdemo dalje po tej poti, je mogoče samo eno: brezšte-

vila malih kmečkih domačij bo prepadlo in Slovenci se bodo morali razteptati po svetu, ker jih domovina ne bo mogla več preživiti. Ostala bo slabo obljudena dežela s primitivnim kmečkim gospodarstvom, katere se bodo prej ali slej polastili tujci.

Ker vemo, da je slaba politika kriva prepasti našega gospodarstva, je naravno, da slovensko delovno ljudstvo sili na tisto politično pot, ki ga edina lahko privede iz gospodarske stiske. Zato je samo ob sebi umevno, da sta slovenski kmet in slovenski delavec spoznala potrebo trajnega skupnega nastopanja, za kar ni bilo treba prav nobenega vpliva Moskve, ker je že dejanski gospodarski razlog za tako politično združitev dovolj močan.

Drugo gospodarsko pravilo je namreč: čim intenzivnejše je izkoriščana zemlja, tem bolj potrebuje kmet denarja. Zemlje ni mogoče intenzivno obdelati z lesenimi plugi in s preprostim orodjem, ki si ga kmet sam izdelal. Treba je mnogo najrazličnejšega orodja, strojev, umetnih gnojil, dosti industrij itd. Treba je pa tudi cest, vodovodov in elektrike, in če nekateri vidijo v naših hišah, gospodarskih poslopih, tovarnah, vodovodih, cestah in drugih napravah nedopustno bogastvo, ki ga je treba čimprej izžeti in spraviti na varno v notranjost države, jim moramo dopovedati, da so to za nas le neobhodno potrebni življenjski pogoji, ki brez njih prepademo. Naš kmet danes ne more napredovati, ker premalo in pre-slabo prodaja. Toliko, kolikor bi moral izkupiti, da bo lahko živel in napredoval, pa ne bo mogla nikoli več od njega kupiti sama pisarniška gospoda. Naš kmet rabi številnejšega in bolj zanesljivega odjemalca in ta more postati predvsem le delavec. Delavec lahko izdelal to, česar naš kmet za umno gospodarstvo potrebuje in le delavec, če je primerno plačan, lahko odkupi od kmeta toliko, da pride kmet do neobhodno potrebne denarja. To je normalno gospodarsko razmerje in tako moramo ustvariti, ker je vse drugo le izhod za silo.

To morajo spoznati tudi naši sosede Hrvati, ker čas nikjer ne stoji. Tudi sami so rodoviten narod in marsikje se razmere na Hrvaškem že močno približujejo našim.

Po pravici rečeno, je čisto „seljaštvo“ že bolj prazna beseda, kakor realno politično geslo in zato se Slovenci ne čudimo, če se pojavlja na Hrvaškem čim dalje močnejši klic po tesni politični združitvi kmetov in delavcev, katerim naj se pridružijo vsi delavni stanovni, ki imajo še srce za lastni narod. Seveda se ne čudimo, če tudi tam parasitska gospoda vidi v ozadju Moskvo, ki jo bodo pri nas kmalu dolžili, da ima že pri vseh „žeganjskih“ pretepih prste vmes.

Kmetje in obrtniki, podprite stavkujoče!

Ženevski mirovni kongres in slovenska mladina

Op. uredništva:

Poslani članek priobčujemo v skrčenem obsegu deloma zaradi pomanjkanja prostora, deloma zato, ker smo že v zadnji številki našega lista priobčili članek o isti zadevi.

Zaradi vedno večje nevarnosti nove svetovne vojne je postalo delo za mir ena izmed prvih nalog vsega kulturnega človeštva. Mladina vseh narodov se je te svoje naloge v polni meri zavedla. Letos marca so se zbrali v Bruslju delegati najrazličnejših mladinskih organizacij in v imenu 12 milijonov mladih ljudi manifestirali za mir pod geslom: „Ustvarimo enotnost živih proti vojni, da nam bodoča vojna ne bo prinesla enotnosti mrtvih v grobovih.“ Od 31. avgusta do 7. septembra se bo vršil v Ženevi mednarodni mirovni kongres. Organizacijo kongresa je prevzela Liga društev Društva narodov, predsedstvo kongresa pa belgijski senator Rollin, ki često zastopa belgijsko vlado v Ženevi. Velikanske priprave za ta kongres pričajo, da se bo v Ženevi združilo 100 milijonov mladih borcev za mir. Mladina z vso svojo veliko silo in vsem svojim optimizmom in delavnostjo postaja eden izmed najmočnejših činiteljev mednarodnega miru.

Slovenska mladina se zaveda, kaj pomeni za Slovenijo in Jugoslavijo vojna. Zato se je vnemo, ki more izvirati edino iz globoke ljubezni do svoje zemlje, lotila dela za mir in pripravo za mirovni kongres v Ženevi. V razglasu, ki so ga sprejeli vsi akcijski odbori v Sloveniji pravi med drugim:

„Mi smo rod, ki je preživel svoja prva leta v času, ko je divjala na velikem delu naše zemlje vojna. V bodoči vojni bo prav tako, naša slovenska domovina med prvimi, po kateri bodo hoteli seči tuji osvajači. V našo korist je, da se pridružimo mirovnemu gibanju mladine velikih narodov in skupno z njimi branimo skupni in nedeljivi mir.“

Slovenska mladina ne sme nikoli niti za trenutek pozabiti, da danes tlači tretjino slovenskega ljudstva italijanski in avstrijski fašizem. Toda za zedinjenje vseh Slovencev ne bomo nikoli zahtevali vojne. Borba svetovne mladine gre za to, da ustvari iz sebe novo mladino, ki bo vsakemu narodu dala svobodo. Borba slovenske mladine za svobodo vseh Slovencev mora isto pot.

Prvi pogoj uspešne borbe za mir je premaganje starih razprtij med nami samimi. Danes, ko gre za mir ali vojno, ko gre za biti ali ne biti evropske civilizacije, Slovenije in Jugoslavije, je treba, da se v borbi za mir strne vsa mladina vseh naših krajev, slojev in prepričanj. **Enotna mladina je nepremagljiva, neenotna pa bo žetev vojnih hujskačev** — — —

Pozivamo vso slovensko mladino, da podpre delo krajevnih akcijskih odborov za mir!“

Iz navedenega je razvidno, da je šlo slovenski mladini pri pripravah za ženevski mirovni kongres za dvoje: prvič za mirovno delo in drugič za to, da homo v Ženevi pred vsem svetom pokazali, da v borbi za mir Slovenci nismo zadnji. Toda kljub vsej jasnosti, kdo sklicuje kongres ter zakaj in kako se pripravljata nanj slovenska mladina, so se našli pri nas ljudje, ki so delo ovirali in ga razglašali za komunizem.

Ker nam gre za razčiščenje stvari, hočemo navesti glavne argumente tega očitka, da vidimo, ali so resnični ali ne.

„Slovenec“ in mir.

„Slovenec“ dne 21. VIII. 1936. poroča: „Mirovni kongres, ki so ga letos začeli zbirati neki temni (!) in nejasni (!) sklicatelji v Ženevi v dneh od 31. do 7. IX., je razumljivo vzbudil veliko nevoljo (katoliški (!) krogov po vsej Evropi“. (Podčrtali mi. I. B.)

Torej kljub temu, da je jasno, kdo sklicuje kongres in da tudi nacionalistični krogi in Jugoslovanska podružnica Lige za Društvo narodov, ki je v nacionalističnih rokah, izjavlja, da je sklicatelj predsednik Lige belgijski senator Rollin, kljub vsem dejstvom „Slovenec“ še nadalje govori o nekih „temnih in nejasnih sklicateljih“. Ali je za „Slovenca“ Društvo narodov, njegova mednarodna organizacija in senator Rollin — „temen in nejasen“ sklicatelj? To je prvo vprašanje, ki ga stavimo „Slovenec“.

Drugo vprašanje, ki ga stavimo „Slovenec“, je to: Ali se „Slovenec“ zaveda, da velika večina mladinskih katoliških organizacij sodeluje pri mednarodnih mirovnih kongresih? Ali „Slovenec“ ve, da so n. pr. v Bruslju bile najmočnejše zastopane prav krščanske (katoliške in protestantske) organizacije, ki jih je bilo 53? Nadalje, ali „Slovenec“ ve, da se n. pr. na Češkoslovaškem pripravljajo za kongres v Ženevi vsa mladina, tudi katoliška, in da se drži ob strani edino hitlerjevska in neznatna peščica fašistične mladine? Skratka, ali se „Slovenec“ zaveda, da neznaten del „katoliških krogov“ ni isto kot katoliški krogi sploh?

V izjavi „Slovenske dijaške zveze“, ki jo je priobčil „Slovenec“, se proglasa mir ženevskega kongresa za „mir, ki naj pripravi požar svetovne revolucije“. Nekje drugje zopet piše „Slovenec“ o „boljševiškem miru in Kristusovem miru“. Po „Slovenčevem“ mnenju pripravljajo prvega ženevski kongres in slovenski Akcijski odbori, drugega pa katolicizem. Brez ozira na to, da drugod o Kristusovem miru ni nikjer nič slišati razen v „Slovenec“ je mir, za katerega se bori slovenska mladina jasen in konkreten. V že omenjenem razglasu mladine stoji:

„Naša borba za mir ne sme biti le v besedah in sanjah o takojšnji razorožitvi. Naša borba za mir zahteva **dejanj** in jasne konkretne zamisli...“

Naša borba za mir zahteva prvič borbo vsem miselnostim, ki vidijo rešitev iz krize v vojni, ... ki poveljujejo romantiko vojne in militarizma s filmom ali kakršnimikoli sredstvi propagande.

Naša borba za mir zahteva tretjič najaktivnejše podpiranje Društva Narodov pri njegovem delu za nenapadalne dogovore... za popolno in brezobzirno izvajanje gospodarskih, finančnih in vojaških sankcij proti vsakemu napadalcu, za odločno podpiranje mirovne politike demokratičnih držav, zlasti Male Antante. Bratska republika Čehoslovaške nam mora biti zgled borbe za mir...“

To so najznačilnejša mesta iz mladinskega mirovnega programa, ki obsega pet točk. Namesto, da „Slovenec“ fantazira o „boljševiškem in Kristusovem miru“ naj pove, ali je za ta konkretni mirovni program ali je proti

njemu. To je naše tretje in najvažnejše vprašanje „Slovenec“.

Naš lokal se nahaja v Blasnikovi tiskarni, Ljubljana, Breg 10/II. Uradne ure so dnevno od 9. do 1/21. ure dopoldne in od 4. do 6. ure popoldne. V soboto popoldne je lokal zaprt.

*

Na ogled pošljemo le dve številki. Drugi priložimo položnico.

Sličnih „argumentov“ ima „Slovenec“ še mnogo, toda vsi so iste vrste. Nikjer nič konkretnega in jasnega, sama namigavanja, splošno „modrovanje“, „načelno odklanjanje“ in —milo rečeno — nepoznavanje dejstev.

„Jutro“ in mir.

Nacionalistična jugoslovanska mladina je preko „Jutra“ do pred kratkim branila idejo miru in sodelovanja vseh struj pri mirovni akciji. Odstopila je šele pred dobrim tednom, ko je dobila

obvestilo, da v hrvaški in srbski delegaciji ni njenih somišljenikov. V Zagrebu in Belgradu niso delegirali tudi nacionalistične mladine zato, ker nima dovolj pristašev. Odstop nacionalističnih akademikov v Sloveniji in njihovo skrivanje za „Slovenčeve“ „načelne“ vzroke odstopa ni znak poguma in tovarištva do skupin, ki pri delu za mir vztrajajo. — Prav tako kakor „Slovenec“ tako tudi „Jutro“ ničesar konkretnega ne očita slovenskim mirovnim odborom in njihovemu delu.

Bilanca.

Vzporedno s „Slovenčevom“ idejno borbo proti mirovni akciji za ženevski mirovni kongres so šle razne druge ovire in dobro znane zapreke. Danes je vprašanje slovenske delegacije v Ženevi zopet problematično. Zopet preti, da se bo ponovilo isto, kot že često: na mednarodnem mirovnem forumu Slovenija ne bo zastopana; toda naj se stvari v zadnjih dneh pred kongresom obrnejo tako ali tako, bilanca samih priprav za Ženevo je brez dvoma pozitivna. Mirovna akcija slovenske mladine kaže, da je naša mladina zrela in zmožna nalog, ki jo kličejo v sedanjosti in čakajo v bodočnosti. I. B.

Mirovna manifestacija v Mariboru

K našemu zadnjemu poročilu o mirovni akciji je uredništvo „Slovenske zemlje“ pripisalo v opombi: „Z veseljem pričakujemo poročila o prireditvi“. Ker nišmo vajeni, da slovenski časopisi naša poročila z veseljem prinašajo, nas je ta pripomba presenetila in nam dala zavest, da nismo povsem osamljeni v svojem stremljenju po skupnosti živih, isto zavest, ki nam jo je posredovala že prireditve sama.

22. avgusta se je torej vršil mirovni večer, ki ga je priredil pripravljalni odbor za svetovni kongres mladine. Vršil se je v unionski dvorani, ki se je napolnila do zadnjega kotička; bilo je tisoč dvesto poslušalcev. Mirno lahko trdimo, da take publike še nobena prireditve ni imela in v tem je največji uspeh. Večinoma je bila zastopana mladina. Dve tretjini poslušalstva je bilo iz delavskih vrst, ostalo pa uradništvo in izobraženci. Od predstavnikov mariborskega javnega življenja je prišel le dr. Vekoslav Kukovec, ki ga je občinstvo sprejelo s ploskom. S prav takim ploskom bi mladina sprejela tudi g. škofa ali g. župana ali kakega drugega predstavnika, ki bi, kakor dr. Kukovec, s svojo udeležbo pokazal, da se solidarizira z našo mirovno akcijo.

Vsi udeleženci so imeli pripete znake „Hočemo skupnost živih“ — sredi dvorane pa je na modrem traku visel napis v celoti „Hočemo skupnost živih, ker nočemo skupnosti mrtvih“. Inscenacija je bila sploh prav imenitna. Ohranili smo jo na fotografijah.

Dvorana je bila ob izvajanju programa v temi, le reflektorji so razsvetljevali sceno nastopajočih. Zbor je stal pod že imenovanim napisom, solisti pa ali pod fašistično parolo „Vojna je višek človeškega razvoja“, ki jo je spremljal velik vprašaj, ali pa pod golimi številkami bilance svetovne vojne: „1914 do 1918: 13.000.000 mrtvih, 19.000.000 ranjenih itd — saj so te številke že znane.“

Recitacije so bile tuintam manj vestno pripravljene. Govorni zbor je bil dober, nekatere solistične točke so bile podane precej dobro. Poslušalstvo je ploskalo z navdušenjem: ne slabemu izvajanju, ampak ideji. To je veliki uspeh te prireditve: množica mladih ljudi je dokazala

navdušenje za idejo in brezpogojno solidarnost z njenimi nositelji.

Drugi dan dopoldne se je vršil mladinski miting. Prisotnih je bilo zaradi raznih ovir le nekaj nad tisto. Kljub temu je tudi miting pokazal, da mirovna ideja živi. Govorili so: Androjna Vilko o bruseljski konferenci in ženevskem kongresu ter o dolžnostih slovenske mladine v obrambi miru, Reberšek Karel v zelo dobrem referatu o mirovni mladini, zlasti delavski, Silvira Tomasini o solidarnosti ženske mladine v borbi za mir, Sernec Janko na prav učinkovit način v imenu mirovne akademske mladine, Kralj Marino pa v imenu primorskih emigrantov pozivajoč vso mladino na borbo proti fašizmu, največjemu sovražniku miru. Vse govore je spremljalo živahno odobravanje in vzklikanje. Žal ni smelo biti debate niti volitve delegata.

Vsa mirovna manifestacija je izzvenela v to, da je mir prvi pogoj napredka, da pomeni borba za mir Slovencev borbo za obstanek slovenskega naroda. Manifestacija je utrdila skupnost živih proti skupnosti mrtvih v skupnih vojnih grobovih.

Ob zaključku pošiljamo mirovni pozdrav vsem čitateljem „Slovenske zemlje“ z željo nas vseh, da ne bo Slovenca, ki bi ne šel v to skupnost živih in bi ne bil pristaš nje aktivne obrambe.

Mariborski odbor pa naj nadaljuje svoje delo s še večjo vnemo.

Nekoliko mladih Mariborčanov.

Italija in Nemčija sta še v večjih denarnih težavah kot druge države. Poročajo, da išče Italija posojila v inozemstvu. Te dni je bil v Parizu na obisku predsednik nemške državne banke dr. Schacht in se posvetoval o zadevah nemškega gospodarstva. Italijo je stala abesinska vojna težke milijarde in nemški državni proračun tudi ne zmaga velikanških stroškov, ki jih zahteva neprestano večanje državnega, zlasti vojaškega in strankarskega aparata.

Zaroto belogardistov so odkrili v Franciji. Vršili so špionažo za hitlerjevsko Nemčijo proti Franciji.

Po slovenski zemlji

Iz Zveze kmetiskih fantov in deklet

V zadnji številki Kmetkega lista razlaga nekdo svoje pojmovanje nalog ZKID. Medtem ko mislimo mi, da so naša društva prosvetna društva, ki imajo svoje korenike v zgodovini slovenskega kmečkega naroda, v zgodovinskem dejstvu, da je slovensko svobodno državo vladal slovenski kmet in postavljaj na Gospodarskem polju svoje kneze, v junškem boju Matije Gubca in njegovih tovarišev za pravo svobodo slovenskega in hrvaškega kmečkega naroda, pa pravi jeenesarski Kmetki list, da je gibanje naše kmečke mladine v okviru naših društev isto, kar je bila inteligenca v pretekli dobi narodno radikalne struje.

Da si bomo na jasnem, povemo svojim tovarišem, članom društev, da so izšli iz narodno radikalne struje ljudje, kakor dr. Žerjav, dr. Kramer, Dolfe Ribnikar in podobni mladoliberalci. Ti ljudje so se pozneje zbrali okrog ljubljanske kazine in dnevnika „Jutro“, in da je z njimi v zvezi tudi gospod Janez Pucelj. Članek Kmetkega lista je s tem stavkom popolnoma jasno povedal, da ima naše mladinsko gibanje za zadevo te gospode. Mi pa pravimo tej go-

Dravsko polje

Kmetje smo danes v takem položaju, da že obupavamo in rohinimo zopet vse slabo in dobro. Dravsko polje bi moralo biti po svoji legi v največjem blagostanju, ker je plodovitno in je obdano okoli in okoli od tovarniških mest. Kdor pa pozna naše razmere, ve, da to ni tako. Skoraj pri vsaki hiši uživajo saharin in rdečo sol, kar je vse prej kot znamenje blagostanja. Ali naj kdo pozna naše otroke! Namesto zdrave rdečice jim seva z obraza blede rumenkasta barva. In dalje ko gremo z dravskega polja proti Halozam, slabše je.

Kmet na dravskem polju prideluje v glavnem krompir. Če ima levo posestvo in če je dobra letina, ga more prodati največ en vagon. Kilogram krompirja velja danes 40 par dobi torej za vagon 4000 Din. S tem naj kupi obleko, plača davek in obresti, izvrši potrebna popravila pri gospodarstvu in sto drugih plačil. Vse čaka na ta ljubi krompir. Zato ni čuda, da hodi v eksekutorji okoli oglov in stroški zopet rastejo.

Ne tare pa nas samo skrb, kje dobiti denar za najnujnejše vsakodnevne potrebe. Tarejo nas prav tako dolgov. Koliko kmetov je bilo tako srečnih, da jih v teh sedmih suhih letih ni bilo treba iskati posojila? Že več kot štiri leta rešujejo razne vlade kmečko prezadolženost. Končna rešitev tega tako perečega vprašanja pa se odlaša in prenaša od ene vlade na drugo. Pač beremo v časopisju najrazličnejše predloge za rešitev kmečkih dolgov. Te predloge stavijo večinoma razne finančne družbe, banke in druge korporacije in so seveda taki, da bi njihova izvedba ne škodovala našim upnikom, bankam in drugim denarnim zavodom ter koristila

spodi ponovno: **Roke proč od naše idealne kmečke mladine! Ne kvarite našega ugleda s svojim razlaganjem in s tem, da se štulite med nas in nas skušate vprepati v svoj jeenesarski voz.**

Pozdravljamo! Vodstvo Zveze Kmetiskih fantov in deklet je razposlalo okrožnico, v kateri poziva vsa društva, naj odločno odslovo politično označene jeenesarje, zlasti gospode poslance, s svojih prireditvev, ako bi hoteli izkoristiti prireditve v svoje namene. Ta korak Zveze je zelo hvalevreden. Želimo, da bi vodstvo Zveze na tej poti vztrajalo. Prav tako pa želimo tudi to, da bi vodstvo Zveze preprečilo objavljane raznih poročil v jeenesarskem Kmetkem listu. Spričo osovraženosti te stranke je namreč naš položaj na kmetih zelo težak, ko nam naši nasprotniki očitajo poročila v Kmetkem listu kot nekaj dokaz, da smo pomočniki JNS. Mi pa se zavedamo prav dobro, kje je naše mesto.

Vodstvo ZKFID naj pripravi za občni zbor dne 13. 9. t. l. predloge, kako bi se ti nedostatki za vselej odpravili.

bi pa tudi ne kmetu in narodnemu gospodarstvu. Kmetje vemo, da vprašanje kmečkih dolgov ni tako lahko rešljivo. Vemo pa tudi, da se to vprašanje tako, kakor se danes rešuje, ne da rešiti, namreč tako, da bi bil volk sit in ovca cela. Bolje je, da se nam takoj zavije vrat, kakor da bi bili še dolgo časa deležni „zaščite“, kakršno imamo zdaj.

Kmetje hočemo sodelovati in odločevati pri reševanju tako važnega vprašanja, kot je vprašanje kmečkih dolgov, ko gre za naš obstoj, za biti ali ne biti. Zato zahtevamo kmetje svobodo govora, zborovanja in združevanja, da bomo lahko na zborovanjih povedali svoje mnenje, da bomo lahko mi določali smernice, po katerih se naj to vprašanje rešuje. Zahtevamo pa tudi, da se nam da prilika, da damo svobodno izvoljenim zastopnikom ljudstva nalogo, da to vprašanje čimprej rešijo v našo korist in v korist vseh delovnih slojev slovenskega naroda.

J. F., kmet.

Bohinj.

Gospodarske in politične razmere. Bohinjski kot slovi daleč po širnem svetu s svojimi naravnimi lepotami, bohinjskimi gorami in jezerom. Razmer pa, v katerih žive prebivalci bohinjskega kota, ne poznajo niti tujci, ki obiskujejo naša letovišča, niti Slovenci sami.

Mnogo ljudi živi pri nas od tujskega prometa, zlasti tisti, ki so blizu jezera. Ti še vtaknejo v žep kak stotak, zlasti v glavni sezoni. Toda kaj, ko je treba z njim prebiti vso zimo! Večina delavcev, kmetov in obrtnikov pa se preživlja z lesno industrijo, ki je v popolnem razsulu. Zato se ne smemo čuditi, da tudi sami prepadajo.

Gospodarske razmere v Bohinju nam najbolj osvetli oklic davčne uprave, ki je bil razglašen pred cerkvijo 9. avgusta.

V njem opozarja davčna uprava vse davkoplačevalce, da zapade 15. avgusta polovica zemljarine poleg treh četrtin ostalih davkov za tekoče leto. Izgovori, da ni denarja, se ne bodo upoštevali, češ da zemljiški posestniki že vnovčujejo svoje pridelke, da je letoviška sezona na višku i. t. d. Dalje opozarja vse zaostankarje, naj poravnajo zaostale davke iz prejšnjih let, sicer jih bo davčna uprava brezobzirno prisilno izterjala na njihove stroške. — Povedati pa je treba, da znašajo zaostali davki v obeh občinah 330.000 din.

Dopisnike prosimo, da nam svoje prispevke pošljejo tako, da so najkasneje v soboto v uredništvu. Od prispevkov, ki pridejo kasneje — toda ne po ponedeljku — bodo upoštevani samo nujni. Nikdar več pa ne bomo objavili v tekoči številki stvari, ki nam pridejo v roke šele v terek. Dopisnike prosimo, da upoštevajo, da mora biti list popolnoma dotiskan že v sredo opoldne — drugače je dostavljen v nekaterih podeželskih krajih šele po nedelji.

Bližajoče občinske volitve so razgibale občane. Zvedelo se je, da sedanjí župan, ki je vodil občino 15 let, ne bo več kandidiral. Za njegovo mesto se poteguje dosedanjí podžupan, ki je obenem predsednik JRZ. Pozval je nekatere volilce v Prosvetni dom na sestanek, katerega glavni namen je bil, določiti nosilca liste pri občinskih volitvah. Povabljeni so seveda glasovali v večini za predsednika JRZ. Toda kljub temu je bilo 19 glasovnic praznih, 28 glasovnic pa je bilo oddanih za druge.

V občini pa je mnogo volilcev, ki gledajo na občinske volitve drugače. Ti hočejo, da bi se rešilo vprašanje občinskega odbora za vse občane pravično, da bi bili v občinskem odboru zastopani kmetje, obrtniki in delavci brez ozira na strankarsko pripadnost, da bi se torej postavila skupna gospodarska lista. Naloga občinskega odbora bo, da štiti gospodarske koristi občine in vseh občanov, nele poedinih pripadnikov vladne stranke.

Naročajte „Slovensko zemljo“ ker s tem podprete naše gibanje

Bohinjci pa se kljub temu zavedamo, da bomo le v skupnosti izbojevali že dolgo obetano svobodo, ki je od nikoder ni, da bomo le združeni dosegli olajšanje plačila zaostalih davkov, ustavitve rubeži, znižanja davkov in druge pravice slovenskega naroda. T.

Bohinj.

Pozdrav jeseniškim delavcem. — Bohinjci pošiljamo iskrene pozdrave stakujočim stavbinskim delavcem na Jesenicah. Njihova zmaga je tudi za nas Bohinjce velikega pomena. Če bo delavstvo boljše plačano in več zaslužilo, si bo lahko kupilo stvari, ki jih mi danes ne moremo prodati. V primeru potrebe

vas moremo tudi mi podpreti po svojih skromnih močeh, da bodete lažje vztrajali do končne zmage. Bohinjci.

Jesenice.

Iz sej občinskega odbora na Jesenicah. — Na seji obč. odbora dne 30. 7. t. l., katere se več zastopnikov opozicije, med njimi tudi podpisani, ni moglo udeležiti, je spravila JNS večina nenapovedano in zoper predpise §§ 59. in 65. obč. zakona (ki je njen otrok) na dnevni red sklepanje o nagradi članu občinske uprave v znesku Din 2000.— za neko delo. Večini se je posrečilo presenetiti navzoči del opozicijskih članov. Zato je bil predlog sprejet soglasno. Nato je prijavil na seji z dne 21. 8. t. m. naš somišljenik, ki se seje z dne 30. 7. t. l. ni udeležil, ničnost sklepa o podelitvi nagrade, ker predlog ni bil predhodno naznanjen in ker se je o njem sklepalo v navzočnosti prizadetega člana, kar je oboje nedostojno in po obč. zakonu izrečno prepovedano (velja naj pa očitno samo za opozicijo). Če bo sklep dodatno razveljavljen, kakor drugače biti ne more, se bo moral obč. odbor v razpravi o primernosti predloga temeljito porazgovoriti, da bo varoval koristi občanov.

Na tej zadnji seji je obč. odbor razpravljaj o več upravnih zadevah, potem pa tudi o nujnem predlogu našega somišljenika, kaj je z zadevo odcepitve naselja Pod Možakljo na desnem bregu Save. V razpravi se je pokazalo, kakšno je stališče jeenesarske večine, kakor tudi, katere „nacionalne razloge“ imajo med agitatorji za odcepitev pripadniki nacionalcev. Zato bi bilo prav, ako Podmožakljarji naznanijo razloge, ki so jih pripravili k pristopanju in k podpisovanju prošnje za odcepitev od Jesenic. Naj storijo to kar v „Slov. zemlji“, ki bo za pametno in ljudstvu koristno rešitev tega vprašanja na Jesenicah brez dvoma odprla svoje predaie. Slišala se bo druga stran in na taki podstavi bo lahko presojati, kje je večja teža: ali pri tistih, ki so zato, da ostane Podmožaklja na Jesenicah, ali pri tistih, ki jo hočejo vrniti Gorju.

Občinska uprava na Jesenicah namerava klicati Podmožakljarje na občinski urad posamič in jih tam poučevati o nepravilnosti in nespameti gibanja. Pri tem pa jim hoče zagroziti, da jeseniška občina ne bo napravila nameravanega vodovoda in ulične razsvetljave, če se ne izrečejo zoper odcepitev. Ta namera ni posebno lepa, niti primerna. Podmožakljarji naj se le svobodno odločijo, kam hočejo pripadati, pač pa jim je treba brez vsakega pritiska razložiti, v katerem oziru se motijo in zakaj. V ta namen treba ukreniti tako, da bodo Podmožakljarji po lastnem prevdanku sprevideli nespamet odcepitve od Jesenic. — Driš.

Ribnica na Pohorju.

Premoženjske prilike prebivalstva. — Prvič se oglašamo iz našega kraja v „Slovenski zemlji“, glasilu slovenskega ljudskega gibanja. Zato vam hočem najprej opisati razmere, v katerih živi prebivalstvo večno zelenega Pohorja. — Če razdelimo prebivalstvo po premoženjskih prilikah, dobimo zelo pestro sliko. Najvišje in najbolj trdno stoje veleposetniki, lastniki velikih površin gozda, pašnikov in njiv. Imamo veleposestnike, ki posedujejo nad 1000 johov zemlje, v pretežni večini gozda. Drugi veleposestniki imajo zopet nekoliko manj zemlje, po 400, 200 johov, a še vedno dovolj, če ne preveč. Vsi ti veleposestniki so dobro zasidrani. Poleg velikan-

skih gozdov in kamnolomov imajo svoje lastne žage. K žagam so kakor škatle prislonjene kočice, ki jih pri nas imenujejo „hube“. V teh „hubah“ životarijo žagariji s številnimi družinami. Nekateri veleposestniki imajo po 40—50 takih koč. Sam g. Lenarčič, veleposestnik in lastnik kamnoloma, ima okrog 40 hišnih števil, kjer stanuje delavstvo, ki je zaposleno v njegovem kamnolomu. Poleg velikega števila žag je na Pohorju tudi mnogo kamnolomov, katerih lastniki so deloma veleposestniki, deloma pa druga velika podjetja, n. pr. „Antun Res i drug“, „Kamnoseška zadruga“ i. t. d.

Položaj delavstva na Pohorju, tako lesnega kakor kamnoseškega, je nad vse klavern. V najslabšem položaju je lesno delavstvo. Saj je znano dejstvo, da se teža vsakokratne gospodarske krize prevladi na ramena najnižjih, to je na delavstvo, pa naj bo to industrijsko ali poljsko delavstvo. Lesno delavstvo ne pozna zakona o zaščiti delavstva, ne ve za osemurni delavnik. Žage pojo po grabnih svojo pesem od ranega jutra v pozno noč. Sekire v gozdovih se oglašajo ob solnčnem vzhodu in obmolkejo v mraku. Delavstvo po večini ni zavarovano za primer nezgode, še manj pa pozna starostno zavarovanje.

„Huberji“, ki niso zaposleni niti v lesni niti v kamnoseški stroki, pa obdelujejo veleposestnikom zemljo, spravljajo pridelke, ki pa seveda niso njihova, temveč veleposestniška last. Svoja borna stanovanja odslužujejo s „taverhi“, z dnevnim delom na polju, gozdu in žagah.

(Op. ur.: Pozdravljamo novega dopisnika in ga prosimo, da nadaljuje s popisom gospodarskih in političnih razmer na Pohorju.)

Zagorje ob Savi.

Nekaj slik iz našega občinskega gospodarstva. — Pred občinskimi volitvami se je Zagorje kopalo v morju obljub. Brezposelnim so obljubljali izboljšanje njihovega težkega položaja, delovnim slojem pa socialno pravičnost kar povprek. Vse te obljube pa so se po volitvah razblinile v prazen nič. Brezposelnim se ne godi prav nič boljše kakor poprej pod jeenesarsko občinsko upravo. Ne hvalimo prejšnje občinske uprave, ker hvale v nobenem oziru ni zaslužila. Ali dejstvo je, da se še pod jeenesarsko občinsko upravo ni tako ravnalo z brezposelnimi kakor sedaj. Pri nas se vršijo zasilna javna dela — preložitve ceste preko Slačnika v Trbovlje. Kdor ni gospodu od JRZ po volji, ga kratkoma odpusti, ne glede na položaj, v katerem je revež. Tako se je zgodilo, da je bilo odpuščenih več delavcev, ki po večini nimajo nikakih sredstev za preživljanje. Med njimi je mnogo takih, ki so ravnokar odslužili vojaščino. Ko so delavci videli, kako se ravna z njimi, so stopili v stavko. Sedaj pa se govori, da bo delo za nedoločen čas ustavljeno. Ne vemo pa, na čigav predlog?

V Zagorju imamo tudi vodovod. Stal je občino preko milijon dinarjev in še danes ni poplačan. Ko je občina l. 1926. gradila vodovod, smo bili mnenja, da bo Zagorje odslej preskrbljeno z dobro vodo. Zopet smo se varali. Vodovod je samo za nekatere, recimo bolj premožne hišne posestnike, da lahko škropijo svoje vrtove. Delavska kolonija pa je ves dan brez vode. Tako je rudar pri vsem prikrajšan, celo pri vodi. Ko pride z naporenega dela domov, si niti sveže vode ne more privoščiti.

Zahtevamo, da napravi občinska uprava red, ker vsi plačujemo davke! Ne maramo obljub, zahtevamo dejanja!

Zagorski občan.

Sv. Vid pri Grobelnem.

Prisiljeni smo odgovoriti na dopis, katerega je dal nepodpisani član liste JRZ v „Slovenskega gospodarja“ z dne 26. 8. 1936 o stanju pred občinskimi volitvami v naši občini. Smešen in nenačuden je tak način volilne borbe in mi na tako pot ne gremo. Grozijo nam z odvetniki, očitajo nam indirektno, češ, da nismo poštenjaki. Ali je to zločin, če se pošteno borimo za svoje pravice in dobro vodstvo naše občine? — Saj je vendar vlada razglasila, da so občinske volitve svobodne in da si smejo občani po lastni volji izbirati občinski odbor. Že danes pa nam ljudje iz JRZ groze kako bodo pa nastopali potem, če bi slučajno dobili oblast v roke, si lahko vsak pаметen občan sam predstavlja.

Očitajo nam tudi, da so na naši strani pristaši JNS, kar pa nikakor ni resnično. Povemo jim pa, da je v naših vrstah precej pristašev bivše SLS, ki ne čajo slediti več politiki JRZ, nam pa pri sedanjih občinskih volitvah nikakor ne gre za politične homatije, temveč za to, da dobimo na vodstvo občine ljudi, ki bi pravično vodili občino in skrbeli za enakopravnost in svobodo vseh občanov.

Kdo pa so prav za prav ti gospodje? Med njimi je predvsem dotični, ki je pri petomajskih volitvah najbolj vneto agitiral za Jevtića in dal na razpolago svoje konje in vozove in z njimi vozil volilce na volišče za Jevtića. Dalje je med njimi in celo baje nosilec njihove liste tisti gospod, ki je bil pri petomajskih volitvah predstavnik kandidatne liste g. dr. Mačka, ko pa je prišel na volišče, je volil — Jevtića! Za ljudi, ki tako lahko menjajo ob vsaki priliki svojo barvo, imamo pri nas prav dober izraz: „koritarji“.

Njihov članek je pač posledica strahu pred porazom pri občinskih volitvah in 20. septembra se bo pokazalo, kje je moč in komu bo ljudstvo izrazilo svoje zaupanje. Splošno ljudska volja občanov pa je, da volimo vsi kmečko-delavsko listo, katere nosilec je naš ugledni domačin Hrovat Franc, po domače Pušnik, katerega vsi poznamo kot poštenjaka in mu popolnoma zaupamo. —

Sentvidčani.

Zalog.

Občinske volitve. — Nimamo navade napadati poštene politične nasprotnike. Vse obsodbe pa so vredni tisti, ki z lažmi in ovadušvom razbijajo skupnost delovnega ljudstva v občini Polje. Med ljudstvo sejejo gesla: Moskva ali Rim, krščanstvo ali paganstvo, čeprav dobro vedo, da v tem primeru ne gre za svetovni nazor, ne gre niti za Moskvo niti za Rim. Dobro vedo, da se delovno ljudstvo v naši občini združuje samo s tem namenom, da uvede v občini pošteno gospodarstvo, da skupno z ostalim kmečko-delavskim gibanjem pribori Sloveniji gospodarsko, politično in kulturno svobodo. Kdor pa take slovenske skupnosti ne priznava in jo povrh še blati in razbija, ni dober Slovenec, ker ne privoščiti slovenskemu narodu lepše in boljše bodočnosti. Da pa te v resnici ne privoščijo, dokazuje to, da so krstili za požrešne volkove vse, ki se borijo za gol obstanek ali za večji kos kruha.

Delovno ljudstvo! Kmetje, delavci in obrtniki! Občinske volitve so predurmi. Dobro premislite in presodite, koga bomo poslali v občinski odbor, komu bomo zaupali že tako in tako zavojeno občinsko gospodarstvo svoje občine! Ne pustimo, da bi na občini gospodarili ljudje, ki ne čutijo z delovnim ljudstvom, ki so izdali slovenski

narod. Skupno in samozavestno nastopimo pri občinskih volitvah, ne dajmo se zavajati od tistih, ki bi radi zaradi lastne koristi reševali vprašanje svetovnega nazora v trenutku, ko gre za občinsko gospodarstvo, ko gre za naš obstanek in obstanek slovenskega naroda!

Liubo.

Maribor.

Kakor je že znano, je železniška uprava zopet podražila stanovanja v žel. koloniji za 60%. S tem je zopet prizadejan težak udarec predvsem delavcem iz delavnic državnih železnic, ki tvorijo pretežno večino stanovalcev v tej koloniji.

Skromno stanovanje obstoječe iz sobe in kuhinje z eno podstrešno izbico ter kočkom vrta bo stalo torej po tej podražitvi n. pr. v takzv. stari koloniji din 240.—. Mnenja smo, da ta korak žel. uprave nikakor ni upravičen, če pomislimo, da je kapital, naložen v te hiše že davno amortiziran.

Zraven tega o kaki komodnosti ali higienskih napravah v teh hišah seveda ni govora.

Elektrifikacija ni izvedena, ni kanalizacije, pralnice popolnoma manjkajo. Za pralnice služijo lesene kolibe, ki si jo postavi navadno vsak sam in če je še tako srečen, da si kupi kakšen kotel, pa je moderna „pralnica“ gotova. Ravno tako je s stranišči; nekaj desk na vsaki strani, ena z luknjo, par kot sedalo pa imaš stranišče, zelo imenitno kaj? To je ravno tako kakor v kakšni hribovski vasi, a ne v sredini mesta Maribora. Nadalje smo mnenja, da je dosedanja stanarina bila dovolj visoka, ker se tako ni mnogo popravljalo. Ako pride stanovalc prosit za pobeljenje stanovanja na sekcijo, dobi navadno odgovor: „Apno že dobite, ljudi pa nimamo, ki bi to napravili.“ Kotli za vodo se popravljajo z navadno pločevino itd. Izjema pri tem se dela seveda pri stanovanjih, kjer stanujejo „boljši“ ljudje, kakor delovodje in uradniki. Tako bi lahko naštevali v nedogled razne nedostatke, ki nikakor ne govorijo v prilog podražanju stanovanj.

Izgovor, da so se cene stanovanj morale nekako „izenačiti“ s cenami stanovanj drugih državnih uslužbencev, nikakor ne drži. Odločilni činitelji naj blagovolijo primerjati v tem primeru samo zaslužek delavca z zaslužkom ostalih uslužbencev.

Apeliramo na uvidevnost železniške uprave, da nam storjeno krivico popravi ter povišanje stanarin prekličje. V nasprotnem primeru pa naj se odpravijo vsaj različni gori navedeni nedostatki.

Več stanovalcev iz železniške kolonije.

Kočevje.

Spregledali smo. — Kakor v sosednji Beli Krajini, smo se tudi na Kočevskem prebudili iz otrplosti. Spoznali smo, da moramo zavreči nauke, ki so nam jih desetletja v glavo vteli fašistični gospodje, ki so hujskali kmeta proti kmetu in delavca proti delavcu. So pač pozabili, da so bili sami sinovi kmetov in delav-

Zaupniki vrše važno nalogo, da širijo slovensko in ljudsko misel. Prodajajte list ob vsaki priliki!

cev in kakor hitro so se z našimi žulji in našim denarjem prikopal malo višje, so nam jeli še bolj striči pravico. Dobro se zavedamo in smo že spoznali, da smo Slovenci in Kočevjarji državljani z enakimi pravicami in da je med našimi pravicami prva: kruh. Zato se pridno organiziramo v „Slogi“, ker vidimo, da

edino od te lahko kaj pričakujemo, ne pa od tistih ljudi, ki se vsake štiri leta kdaj s polnimi usti sladkih besedi za-tečejo k nam. Seveda fašistični gospodje ni prav, da se oklepamo „Sloge“. Toda nič zato, mi vemo, kakšne pravice imamo kot državljani, in si ne damo nič več vzeti. Naj bo še toliko z našimi groši plačanih Judežev med nami, mi smo strnjeni in terjamo to, kar moramo dobiti — „Ljudski glas je božji glas“, pravimo Slovenci in Kočevjarji, vsak po svoje, in korakamo složno do zmage.

Kočevski Slovenec.

Cankarjeva družba

izda jeseni za slovensko delovno ljudstvo:

1. Koledar za l. 1937., ki bo prinesel polno zanimivega gradiva: iz zgodovine delovnega gibanja na Slov. Štajerskem, o ameriških Slovencih, iz zgodovine rokodelstva, prosvetnega življenja v Franciji, popotne vtise iz današnje Sibirije in Mandžurije, slike iz Finske, ki je dežela ne samo športa, temveč tudi najmočnejšega združništva, kariero Tomaža Bačiča, boj za pšenico in polno dobrih zgodb in slik, ki bodo zanimive tako za našega kmeta kakor obrtnika in delavca.

2. Toneta Seliškarja: „Roke Andreja Podlipnika“, roman, v katerem bo znani pesnik „Trbovelj“ orisal vse strašne moralne posledice, ki jih v naših delavskih družinah povzročajo brezposelnost in beda.

3. Winderjev roman: „Štefka ali kako družina Suša premaga krizo“. Ta roman je dobil čehoslovaško državno literarno nagrado. Služkinjo Štefko bodo vzljubile vse naše delavske in kmečke družine.

4. Beerovo zgodovino socializma in socialnih bojev v najnovejši dobi.

Udnina za vse štiri knjige znaša samo Din 20.—, poština Din 5.—, nabiralci udov imajo kljub nizki ceni še popust.

Knjige se naročajo pri **Cankarjevi družbi, Ljubljana, Delavska zbornica, Miklošičeva cesta.**

Vojaški manevri so se vršili na Čehoslovaškem in se jih je udeležil tudi predsednik republike Beneš. — Velike manevre je priredila tudi italijanska vojska ob udeležbi 600.000 mož v navzočnosti kralja in predsednika vlade, vodil pa jih je prestolonaslednik.

Znanstveni otroški sejem se je pravkar zaprl v Njujorku. Na sejmju je razstavilo 549 ljudskošolskih otrok svoje izume. Razdeljenih je bilo za 135.000 din nagrad. Otroški iznajditelji so razstavili radio-aparate narejene iz pločevinastih škatel, lesene zrakoplove, leteče podmornice itd.

PRODAM

lepo posestvo z užitkom, ker ga ne morem obdelovati radi službe. Posestvo meri 12 oralov, je ob glavni cesti 7 kilometrov od Sevnice. Cena je 30.000 Din, pol v gotovini in pol v knjižicah.

Informacije daje **Geršak Miha, Rajhenburg.**

Urejata Pavel Kreutzer in dr. Joža Vilfan. — Za uredništvo odgovarja dr. Joža Vilfan. — Izdaja konzorcij „Slovenske zemlje“. Predstavnik Stane Vidmar. — Tisk J. Blasnikova nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija d. d. v Ljubljani. — Odgovoren L. Mikuš.